

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
ДОНЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
і завдання до практичних занять
з дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ»

Красноармійськ 2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
ДОНЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
і завдання до практичних занять
з дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ»

Розглянуто на засіданні
кафедри економіки і менеджменту
протокол № 11 від 26.05.2010р.

Затверджено на засіданні
навчально-видавничої ради ДонНТУ
протокол № 4 від 07.10. 2010р.

Красноармійськ 2010

УДК 338.5

Методичні рекомендації і завдання до практичних занять з дисципліни «Управління інвестиціями»/Уклад. Л.В. Іваненко, Ю.Ю. Моїсєєва - Красноармійський індустріальний інститут ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», Красноармійськ, 2010.- 77с.

Методичні рекомендації і завдання до практичних занять з дисципліни «Управління інвестиціями» містять обсяг та структуру курсу, перелік тем, методичні поради щодо підготовки студентів, плани і завдання до практичних занять, критерії оцінки модульних та екзаменаційних робіт. Методичні рекомендації призначені для викладачів і студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою бакалавра напряму підготовки «Економіка підприємства».

Рецензенти:

О.О.Школяренко к.е.н., доцент кафедри ЕіМ КІІ ДонНТУ

Автори: Л.В.Іваненко, ст.. викладач каф. ЕіМ КІІ ДонНТУ
Ю.Ю.Моїсєєва, ас. каф. ЕіМ КІІ ДонНТУ

Відповідальний за випуск:

С.М. Лисенко, к.е.н., доцент, зав.каф. ЕіМ КІІ ДонНТУ

© Ю.Ю.Моїсєєва, 2010

©Кафедра економіки і менеджменту КІІ ДВНЗ ДонНТУ, 2010

ЗМІСТ

	Стор.
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
2. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА КУРСУ	6
3. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ	8
4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	10
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ	70
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ МОДУЛЬНИХ ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ	71
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ТА ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	73

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вивчення курсу "Управління інвестиціями" є логічним продовженням та завершенням курсу "Інвестування" та щільно пов'язаний з предметами таких дисциплін, як "Економіка підприємства", "Фінанси", "Фінанси підприємства", "Державне регулювання економіки", "Фінансовий ринок", "Фінансовий менеджмент" "Планування діяльності підприємства".

Головна мета дисципліни - вивчення системи сучасних методів управління інвестиційної діяльності, формування логіки прийняття управлінських рішень в сфері реального і фінансового інвестування, ознайомлення з сучасними інвестиційними інструментами, які використовуються у вітчизняній практиці.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

ЗНАТИ:

- сутність, цілі завдання та функції інвестиційного менеджменту;
- поняття інвестиційної стратегії та її роль в розвитку підприємства;
- основні форми реального та фінансового інвестування;
- основні критерії ефективності інвестиційних проектів;
- основні положення інвестиційного проектування;
- поняття портфеля фінансових інвестицій;
- поняття інвестиційних ресурсів підприємства та їх види;
- методи оцінки ефективності інвестиційних проектів.

УМІТИ:

- використовувати інструментарій інвестиційного менеджменту для прийняття управлінських рішень з питань інвестиційної діяльності на підприємстві;
- визначати найефективніші джерела інвестування стратегічного розвитку організації, що мають найбільшу прибутковість за найменший ризик;
- оцінювати інвестиційні рішення в умовах ризику, невизначеності, інфляції;
- оцінювати ефективність інвестицій;
- мати початкові навички обґрунтування доцільності здійснення інвестиційного проекту.

2. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА КУРСУ

Відповідно до навчального плану обсяг курсу «Управління інвестиціями» складає 126 годин, який включає лекційні та практичні заняття, а також самостійну роботу студентів на опрацювання лекцій і підготовку до практичних занять. Тематичний зміст та структура курсу для студентів денної форми навчання представлена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.-

Обсяг та структура курсу

№ теми	Назва теми або вид завдань	Загалом	Денна форма навчання									
			аудиторні			самостійна робота студентів					Індивідуальні завдання	контрольні заходи
			всього	лекцій	практичних	всього	Опрацювання лекцій	Підготовка до практичних занять	Опрацювання розділів, що не викладаються			
1	Теоретичні основи управління інвестиціями	6	4	2	2	2	1	1				
2	Інвестиційна стратегія підприємства	6	4	2	2	2	1	1				
3	Управління реальними інвестиціями підприємства	14	8	4	4	6	2	4				
4	Невизначеність та ризик в інвестуванні: загальні поняття та методи урахування	14	8	4	4	6	2	4				
5	Управління фінансовими інвестиціями підприємства	21	12	6	6	9	2	7				
6	Управління формуванням та реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій	14	8	4	4	6	2	4				
7	Управління формуванням інвестиційних ресурсів підприємства та політика управління ними	21	12	6	6	9	4	5				
8	Оптимізація вартості та структури інвестиційних ресурсів	12	8	4	4	4	2	2				
Підготовка до семестрового контролю		18									18	
Всього		126	64	32	32	35	16	28			18	

3. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

Модульний контроль 1

Тема 1. Теоретичні основи управління інвестиціями

Модель інвестиційної поведінки підприємства в ринковому середовищі. Сутність, мета і задачі інвестиційного менеджменту. Функції і механізм інвестиційного менеджменту. Класифікація інвестицій.

Система організаційного забезпечення інвестиційного менеджменту. Система інформаційного забезпечення інвестиційного менеджменту. Системи і методи інвестиційного аналізу, планування і внутрішнього контролю.

Функції управління інвестиційною діяльністю. Визначення інвестиційної привабливості окремих сфер діяльності. Показники фінансового оцінювання підприємства. Джерела фінансування інвестицій.

Тема 2. Інвестиційна стратегія підприємства

Поняття інвестиційної стратегії та її роль в розвитку підприємства. Принципи та послідовність розробки інвестиційної стратегії підприємства.

Методи розробки інвестиційної стратегії підприємства. Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Обґрунтування стратегічних напрямків та форм інвестиційної діяльності. Оцінка результативності розробленої стратегії.

Тема 3. Управління реальними інвестиціями підприємства

Управління вибором інвестиційних проєктів та формування програми реальних інвестицій. Класифікація інвестиційних проєктів підприємства. Структура розроблюваного інвестиційного проєкту підприємства в розрізі основних його розділів.

Оцінка ефективності реальних інвестиційних проєктів. Інтегральні характеристики грошового потоку. Показники ефекту. Показники доходності. Показники окупності. Вплив інфляції на ефективність проєкту. Оцінка ефективності участі у проєкті.

Тема 4. Невизначеність та ризик в інвестуванні: загальні поняття та методи урахування

Загальні поняття невизначеності та ризику в інвестуванні. Багатоваріантність сценаріїв в інвестиційному проєкті. Поняття про ефективність та стійкість в умовах невизначеності. Формування організаційно-економічного механізму реалізації проєкту з урахуванням факторів невизначеності та ризику.

Узагальнена оцінка стійкості інвестиційного проєкту в цілому. Премія за ризик. Узагальнена оцінка стійкості інвестиційного проєкту для його учасників. Розрахунок меж беззбитковості та ефективності.

Тема 5. Управління фінансовими інвестиціями підприємства

Політика управління фінансовими інвестиціями. Аналіз стану фінансового інвестування. Визначення обсягів фінансового інвестування. Вибір форм фінансового інвестування. Формування портфеля фінансових інвестицій. Поняття ефективного управління портфелем фінансових інвестицій.

Оцінка ефективності окремих фінансових інструментів інвестування. Оцінка ризиків окремих фінансових інструментів інвестування.

Тема 6. Управління формуванням та реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій

Класифікація видів портфелів фінансових інвестицій за показниками доходності, ліквідності та ризикованості. Формування портфеля фінансових інвестицій на основі сучасної портфельної теорії. Основні етапи формування портфеля фінансових інвестицій підприємства. Вибір портфельної стратегії та типу інвестиційного портфеля, що формується.

Оперативне управління реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій.

Тема 7. Управління формуванням інвестиційних ресурсів підприємства та політика управління ними

Класифікація інвестиційних ресурсів та склад процесу управління їх формуванням. Особливості процесу формування інвестиційних ресурсів. Принципи формування інвестиційних ресурсів підприємства.

Етапи розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства. Обґрунтування потреби в інвестиційних ресурсах та схем проектного фінансування. Методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів. Схеми фінансування реальних інвестиційних проектів.

Тема 8. Оптимізація вартості та структури інвестиційних ресурсів

Оцінка вартості інвестиційних ресурсів, які формуються. Принципи такої оцінки. Сфери використання показників оцінки вартості капіталу. Оцінка вартості власного капіталу. Оцінка вартості позикового капіталу.

Методи оптимізації структури капіталу. Фінансовий леверидж. Податковий коректор фінансового левериджа. Диференціал фінансового левериджа. Коефіцієнт фінансового левериджа.

Оцінка основних факторів, що визначають формування структури капіталу. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Формування показника цільової структури капіталу.

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модульний контроль 1

Практичне заняття 1

ТЕМА: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Мета: Систематизувати теоретичні основи інвестиційного менеджменту та функціональну систему управління інвестиційною діяльністю.

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.

2. Виконання вправ:

2.1. Відповісти на питання:

1. Роль інвестицій у розвитку економіки.
2. Надати характеристику суб'єктам і об'єктам інвестиційної діяльності.
3. Місце інвестиційного менеджменту в загальній системі управління підприємством.
4. Що є об'єктом інвестиційного менеджменту, його метою?
5. Які завдання вирішуються в інвестиційному менеджменті?
6. Надати характеристику функціям інвестиційного менеджменту.
7. Надати характеристику принципам інвестиційного менеджменту.
8. Дайте характеристику основним користувачам інвестиційної інформації. Яка інформація потрібна зовнішнім та внутрішнім користувачам інвестиційної інформації?
9. За якими ознаками класифікують інвестиції?

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Інвестиції, інвестиційний процес, інвестиційний менеджмент, інвестиційна стратегія, інвестиційна політика, інвестиційне середовище, інвестування, інвестиційний цикл, учасник інвестиційного процесу, інвестор, інвестиційний ринок

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Послідовне протікання процесів вкладення капіталу та отримання вигід характеризується тим, що

а) отримання вигід від вкладеного капіталу відбувається в ході його вкладення ще до освоєння капіталу у повному обсязі;

б) отримання вигід від вкладеного капіталу відбувається тільки після освоєння капіталу у повному обсязі;

в) отримання вигід від вкладеного капіталу відбувається через певний проміжок часу від моменту освоєння капіталу у повному обсязі, який залежить здебільшого від тривалості та складності створення відповідного об'єкту;

г) отримання вигід від вкладеного капіталу не пов'язане з процесом його освоєння.

2. Обмін певної сьгоднішньої вартості придбання фінансових або реальних активів на, можливо невизначену, майбутню вартість — це тлумачення "інвестицій" відповідно до:

- а) міжнародного підходу;
- б) мікроекономічного підходу;
- в) згідно з законодавством України;
- г) підхід відповідно до фінансової теорії.

3. Який вид інвестицій передбачає придбання капітальних або фінансових активів за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій:

- а) капітальні інвестиції;
- б) прямі інвестиції;
- в) реінвестиції;
- г) портфельні інвестиції.

4. Сукупність підприємств і установ, продукція або послуги яких сприяють реалізації інвестицій називається:

- а) інвестиційною сферою;
- б) інвестиційним ринком;
- в) інвестиційним комплексом;
- г) інвестиційною інфраструктурою.

5. Мета вкладання капіталу:

- а) отримання прибутку;
- б) забезпечення основними фондами;
- в) сприяння розвитку підприємства;
- г) отримання прибутку, економічного та соціального ефекту.

6. До форм часової послідовності перебігу процесів вкладання коштів та отримання прибутку від інвестицій належать:

- а) інтервальна, паралельна, послідовна;
- б) послідовна, паралельна, змішана;
- в) короткострокова, середньострокова, довгострокова;
- г) погодинна, помісячна, квартальна, річна.

7. Чисті інвестиції розраховуються як:

- а) валові інвестиції "мінус" амортизаційні відрахування;
- б) окремі складові чистого національного продукту;
- й) загальна сума інвестицій зменшена на суму податків;
- г) загальна сума інвестицій зменшена на плату за користування кредитом.

8. За об'єктами вкладання розрізняють інвестиції:

- а) прямі та непрямі;
- б) короткострокові та довгострокові;
- в) приватні, державні та змішані;
- г) реальні та фінансові.

9. За характером участі в інвестуванні виділяють інвестиції:

- а) прямі та непрямі;
- б) короткострокові та довгострокові;
- в) приватні, державні та змішані;
- г) реальні та фінансові.

10. За формами власності інвесторів вирізняють інвестиції:

- а) прямі та непрямі;
- б) короткострокові та довгострокові;
- в) приватні, державні та змішані;
- г) приватні, державні, колективні, казенні.

11. За періодом інвестування вирізняють інвестиції:

- а) оперативні, річні, квартальні;
- б) короткострокові та довгострокові;
- в) приватні, державні та змішані;
- г) реальні та фінансові.

12. За регіональною ознакою розрізняють інвестиції:

- а) місцеві, районні, міські, обласні;
- б) на міжнародному ринку та всередині країни;
- в) реальні та фінансові;
- г) прямі та непрямі.

13. Капітальні вкладення являють собою вкладення:

- а) в основні фонди та оборотні засоби;
- б) у фінансові інструменти;
- в) у нематеріальні активи;
- г) в основні фонди.

14. Інвестиції є вкладанням лише у формі:

- а) грошових коштів та цінних паперів;
- б) грошових коштів, рухомого та нерухомого майна, фінансових інструментів, нематеріальних активів;
- в) обладнання, грошових коштів та нематеріальних активів;
- г) грошових коштів.

15. За відношенням до підприємства-інвестора розрізняють інвестиції:

- а) внутрішні та зовнішні;
- б) реальні та фінансові;
- в) прямі т. непрямі;
- г) приватні, державні, іноземні та спільні.

16. За характером використання капіталу в інвестиційному процесі розрізняють інвестиції:

- а) прямі та непрямі;
- б) реальні та фінансові;
- в) первинні, реінвестиції, дезінвестиції;
- г) в обладнання та нематеріальні активи.

17. За сумісністю здійснення вирізняють інвестиції:

- а) реальні та фінансові;
- б) незалежні, взаємозалежні, взаємовиключні;
- в) високодохідні та низько дохідні;
- г) високоліквідні, середньоліквідні та низьколіквідні.

18. За ступенем залежності від доходів розрізняють інвестиції:

- а) похідні та автономні;
- б) незалежні, взаємозалежні, взаємовиключні;
- в) високодохідні та низькодохідні;
- г) високоліквідні, середньоліквідні та низьколіквідні.

19. Якщо інвестиції не можуть бути реалізовані самостійно (а лише у складі цілісного майнового комплексу), то вони:

- а) низьколіквідні;
- б) неліквідні;
- в) високо ризиковані;
- г) низько дохідні.

20. До високоліквідних належать інвестиції, які можуть бути конвертовані у грошову форму:

- а) за термін до 1 місяця;
- б) за півроку;

- в) за квартал;
- г) за тиждень.

21. До низьколіквідних належать інвестиції, які можуть бути конвертовані у грошову форму:

- а) лише за їх продажу в складі цілісного майнового комплексу;
- б) за півроку і більше;
- в) за квартал;
- г) за термін до півроку.

22. За регіональними джерелами залучення капіталу вирізняють інвестиції:

- а) на внутрішньому та міжнародному ринку;
- б) вітчизняні та іноземні;
- в) прямі та непрямі;
- г) реальні та фінансові.

23. Інвестиційна діяльність підприємства -це:

а) одна з форм господарської діяльності, яка спрямована на здійснення інвестицій.

б) сукупність господарських відносин підприємства, пов'язаних з інвестуванням.

в) будь-яка діяльність підприємства, спрямована на отримання прибутку.

г) усі відповіді правильні.

24. Інвестиційний менеджмент — це система принципів і методів розроблення і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із:

- а) забезпеченням прибутковості галузі;
- б) соціальними проектами регіону;
- в) інвестиційною діяльністю підприємства;
- г) розвитку науково-технічного прогресу.

25. Основні функції інвестиційного менеджменту:

- а) управління реальними та фінансовими інвестиціями;
- б) розробка інвестиційної стратегії підприємства;
- в) управління портфельними інвестиціями та капітальними вкладеннями.

26. Інвестиційний менеджмент оформився у самостійну галузь знань у зв'язку з інтенсивним розвитком досліджень у сфері:

- а) портфельного інвестування;
- б) довгострокових фінансових вкладень;
- в) капітальних вкладень.

27. Основна мета інвестиційного менеджменту:

- а) максимізація добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах;
- б) забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації стратегії розвитку підприємства на окремих стадіях його життєвого циклу;
- в) одержання поточного доходу.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 9 – 65.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 328-346.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 9-35.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.7-48.
5. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.14-117.
6. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 10-78.
7. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- 368с. – с. 8-106.
8. Про інвестиційну діяльність: станом на 25.12.2008р. Закон України від 18 вересня 1991 року / Верховна Рада України.

Практичне заняття 2

ТЕМА: ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Мета: Закріплення теоретичних знань щодо формування інвестиційної стратегії підприємства, визначення стратегічних цілей інвестиційної діяльності.

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповісти на питання:

1. Що таке інвестиційна стратегія підприємства? Як вона співвідноситься із загальною стратегією розвитку підприємства?
2. Яким критеріям має відповідати оптимальна інвестиційна стратегія?
3. З яких етапів складається процес формування інвестиційної стратегії підприємства? З якими обмеженнями стикається підприємство у ході розробки інвестиційної стратегії?
4. За якими базовими стратегіями сучасні українські підприємства здійснюють капітальні або реальні інвестиції?
5. За якими критеріями здійснюється оцінка розробленої інвестиційної стратегії підприємства?
6. Які базові стратегії можуть формуватися в інвестиційному менеджменті взагалі, щодо реальних або фінансових інвестицій?
7. Стратегічні напрями формування інвестиційних ресурсів.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

інвестиційна стратегія, стратегічне управління, тактичне управління, оперативне управління, інвестиційні ресурси.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів

1. Вкажіть стадії вивчення інвестиційного ринку для розробки стратегії інвестиційної діяльності і формування інвестиційного портфеля:

- а) оцінка та прогнозування макроекономічних показників інвестиційного ринку;
- б) оцінка та прогнозування привабливості галузей економіки;
- в) оцінка та прогнозування привабливості регіону;
- г) оцінка та прогнозування привабливості підприємства.

2. Вкажіть етапи процесу управління інвестиційною діяльністю компанії:

- а) розробка інвестиційної стратегії;
- б) формування інвестиційного портфеля;
- г) оперативне управління реалізацією інвестиційних програм та проєктів.

3. Які фактори призначені забезпечити розробку стратегій:

- а) ефективне використання власних фінансових ресурсів;
- б) найбільш ефективне використання позикових фінансових ресурсів;
- в) безперервна інвестиційна діяльність у передбачених обсягах;
- г) фінансова стійкість підприємства в довгостроковій перспективі;
- д) фінансова ліквідність підприємства на наступний рік.

4. Основні етапи розробки стратегії інвестиційних ресурсів:

- а) прогнозування споживання всього обсягу інвестиційних ресурсів;

- б) вивчення можливостей формування інвестиційних ресурсів за рахунок усіх можливих джерел;
- в) вивчення можливостей формування інвестиційних ресурсів за рахунок власних і залучених ресурсів;
- г) оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів.

5. Стратегія інвестування, спрямована на мінімізацію інвестиційного ризику при помірному рівні інвестиційного прибутку носить назву:

- а) агресивна;
- б) консервативна;
- в) кон'юнктурна;
- г) короткотермінова.

6. Що впливає на розробку стратегії формування інвестиційних ресурсів фірми:

- а) потреба в обсязі ресурсів;
- б) регіональне направлення інвестиційної діяльності;
- в) галузева приналежність фірми;
- г) фінансовий стан фірми;
- д) немає правильної відповіді.

7. Головною умовою визначення періоду формування інвестиційної стратегії підприємства є:

- а) наявність довгострокових прогнозів розвитку підприємства;
- б) передбачуваність розвитку економіки в цілому й інвестиційного ринку зокрема;
- в) наявність довгострокових прогнозів стану інвестиційного ринку;
- г) наявність довгострокових планів розвитку на підприємстві.

8. Обрана стратегічна альтернатива в інвестиційному менеджменті оцінюється за допомогою:

- а) системи показників;
- б) аналізу правильності та достатності врахування при її виборі основних чинників, які визначають можливість реалізації стратегії;
- в) аналізу основних чинників, які визначають можливість реалізації стратегії;
- г) аналізу правильності та достатності врахування при її виборі цілей загальної стратегії розвитку підприємства.

9. Стратегія спрямована на розширення діючого виробництва, не передбачає суттєвого підвищення технічного рівня виробництва, оновлення продукції, підвищення її якості. Яка це стратегія інвестування у реальні об'єкти?

- а) екстенсивна;
- б) інтенсивна;
- в) підтримки;
- г) зростання.

10. Баланс «прибутковість - ризик» зміщений у бік забезпечення певної заданої безпеки вкладень. Про який тип стратегії на ринку фінансових інвестицій йдеться?

- а) консервативну;
- б) агресивну;
- в) помірно агресивну;
- г) надмірно агресивну.

11. Якщо інвестиційна стратегія підприємства зосереджена на реальних об'єктах інвестування, то інвестиційні ресурси будуть спрямовані:

- а) винятково на впровадження інновацій;
- б) винятково на розширення виробництва;
- в) на впровадження інновацій, підтримку та підвищення технічного рівня виробництва, розширення виробництва тощо;
- г) на формування портфеля цінних паперів.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 170 – 217.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 336-339.
3. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.118-154.
4. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с. 48-52.
5. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- с. 244-259.

ТЕМА: УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета: Систематизувати теоретичні основи та практичні дослідження щодо управління реалізацією інвестиційних проєктів

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.

2. Виконання вправ:

2.1. Відповісти на питання:

1. *Визначити особливості реального інвестування.*

2. *Назвати основні форми реального інвестування.*

3. *Назвати принципи формування інвестиційної програми.*

4. *Політика управління реальними інвестиціями на підприємстві.*

Назвати основні етапи формування.

5. *Дати визначення інвестиційної програми підприємства. Перелічіть умови формування оптимальної інвестиційної програми.*

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

реальні інвестиції, розширення виробництва, капітальне будівництво, реконструкція, модернізація, життєвий цикл проєкту, інвестиційна фаза, фаза експлуатації, ідентифікація.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Вкажіть інвестицію, яка не належить до реального інвестування:

- а) вкладання капіталу в статутні фонди підприємств;
- б) придбання цілісних майнових комплексів;
- в) нове будівництво;
- г) інноваційне інвестування у нематеріальні активи.

2. Вибір головного критерію відбору проєктів до програми реальних інвестицій здійснюється, виходячи із:

- а) забезпечення максимізації добробуту власників підприємства;
- б) мінімального ризику реального інвестиційного проєкту;
- в) максимального прибутку підприємства;
- г) усі відповіді правильні.

3. При оцінці рівня ризикованості проєкту реальних інвестицій вимірюється:

- а) усі відповіді правильні.

- б) одиничний ризик.
- в) корпоративний ризик.
- г) ринковий ризик.

4. Основними показниками оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів є:

- а) усі відповіді правильні.
- б) чистий приведений дохід та індекс дохідності.
- в) індекс рентабельності та внутрішня ставка дохідності.
- г) період окупності.

5. Відзначити вихідні дані для розрахунку строку окупності інвестицій (PB):

- а) витрати (початкові інвестиції);
- б) розмір річного доходу;
- в) ставка дисконту;
- г) відсоток за кредит.

6. Якщо чистий приведений ефект (відповідність):

- а) $NPV > 0$; 1) проект не приймати до реалізації;
- б) $NPV < 0$; 2) проект не прибутковий і не збитковий;
- в) $NPV = 0$; 3) проект необхідно прийняти до реалізації.

7. Реальні інвестиції підприємства - це:

- а) вкладання коштів в матеріальні та нематеріальні активи;
- б) вкладання, які мають віддачі в грошовій формі;
- в) вкладання, які розраховуються в реальних цінах;
- г) вкладання, віддача на які може бути отримана в реальні терміни.

8. Метою реальних інвестицій є:

- а) розвиток його операційних активів;
- б) отримання додаткового доходу в реальні терміни;
- в) отримання прибутку на інвестований капітал;
- г) отримання соціального ефекту.

9. Якщо чиста приведена вартість (NPV) дорівнює нулю, це означає, що:

- а) чистий грошовий потік, що генерується інвестиційним проектом, є достатнім б) для відшкодування інвестованого капіталу;
- в) інвестиційний проект є збитковим;
- г) інвестиційний проект недоцільний;
- д) інвестиційний проект має високий рівень ризиків.

10. Якщо показник чистої приведеної вартості $NPV > 0$, це означає, що:

- а) інвестиційний проект відповідає інтересам інвестора;

- б) інвестиційний проект не відповідає інтересам інвестора;
- в) IRR інвестиційного проекту менше за середньозважену вартість інвестованого капіталу;
- г) інвестиція здійснена з участю тільки власних фінансових коштів.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Підприємство планує інвестувати вільні кошти в розмірі 150 тис. грн. на 4 роки. Визначте найбільш ефективний варіант розміщення коштів на депозитний рахунок банку з декількох альтернативних. За першим варіантом планується щорічне нарахування складних відсотків за ставкою 18%, за другим - щомісячне нарахування складних відсотків за ставкою 14%, за третім - щорічне нарахування простих відсотків за ставкою 24%.

Задача 2.

Розрахувати суму грошових коштів, яку необхідно вкласти до банку „сьогодні”, якщо депозитна ставка складає 20% річних для того, щоб:

- а) через 4 роки на банківському рахунку було 20 тис. грн.;
- б) через 3 роки на банківському рахунку було 25 тис. грн.;
- в) через 5 років на банківському рахунку було 30 тис. грн.

Задача 3.

Підприємство планує через чотири роки придбати будинок для розміщення складу. Відповідно до експертних оцінок, майбутня вартість будинку становитиме 560 тис. грн. Визначте, яку суму коштів необхідно розмістити на депозитний рахунок банку, щоб через чотири роки одержати достатню суму, якщо ставка за депозитними рахунками - 15% із щомісячним нарахуванням відсотків, 17% — із щоквартальним нарахуванням відсотків або 25% з нарахуванням складних відсотків один раз за рік. Зробіть висновки.

Задача 4.

Що Ви оберете: 5000 доларів готівкою сьогодні чи 1600 доларів щороку протягом 3 років. Річна ставка відсотків 16%.

Задача 5.

Шість платежів по 200 доларів кожен потрібно вносити за схемою пренумерандо, враховуючи, що річна ставка відсотків 15% за період між платежами. Скільки доларів буде у кінці останнього періоду? Як зміниться фінансовий результат при застосуванні схеми постнумерандо?

Задача 6.

Визначити доцільність двох проектів: маючи 100 тис. грн., купити будинок з метою його продажу через п'ять років за 120 тис. грн. чи покласти ці 100 тис. грн. у банк під 5 % річних?

Задача 7.

Підприємство планує придбати промислове устаткування, при цьому первісні витрати оцінюються в розмірі 600 тис. грн. Протягом першого року планується інвестувати додатково 230 тис. грн. (у приріст оборотного капіталу). Грошовий приплив планується в розмірі 115 тис. грн. за рік. Ліквідаційна вартість устаткування через 10 років становитиме 100 тис. грн. Визначте поточну вартість грошових потоків щорічно й економічний ефект внаслідок реалізації цих інвестицій, якщо проектна дисконтна ставка становить 10%. Результати розрахунків оформіть у вигляді таблиці.

Оцінка економічної ефективності капітальних вкладень

Період років	часу,	Грошовий потік, тис. грн.	Фактор поточної вартості, коеф.	Поточна вартість, тис. грн.
0				
1				
2				
3				
...				
10				

Задача 8.

Власник будинку, початкова вартість якого 50 тис.грн., здає його в оренду на 10 років. Після закінчення терміну оренди дім втрачає свою початкову вартість на 20%. Визначити: величину щорічного орендного платежу, який вноситься в кінці кожного року, який забезпечив би відшкодування частини втраченого капіталу та дохід на вкладений капітал у розмірі 10% річних; коефіцієнт капіталізації.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 218 –297.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 242-275..
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 36-65.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.93-125.
5. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.192-230.
6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.91-110.

7. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 129-158.

8. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с. 65-98.

Практичне заняття 4

ТЕМА: УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета: Систематизувати теоретичні основи та практичні дослідження щодо визначення ефективності інвестиційних проектів

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.

2. Виконання вправ:

2.1. Відповіді на питання:

1. *Охарактеризувати інвестиційний проект як об'єкт управління реальними інвестиціями.*

2. *За якими ознаками класифікують інвестиційні проекти підприємства?*

3. *Назвати етапи інвестиційного проектування.*

4. *Охарактеризувати основні розділи інвестиційного проекту.*

5. *Назвати базові принципи і методичні підходи, що використовуються в сучасній практиці оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів*

6. *Охарактеризуйте життєвий цикл інвестиційного проекту.*

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

експертиза інвестиційного проекту, техніко-економічне обґрунтування, бізнес-план інвестиційного проекту, диверсифікація, чистий приведений ефект, внутрішня норма дохідності, строк окупності.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. *Дохід, який припадає на 1 гр. од. інвестованого капіталу, характеризує показник:*

а) PI (індекс рентабельності);

б) IRR (внутрішня норма доходності);

в) NPV (чистий приведений ефект);

г) PP (термін окупності інвестицій).

2. *Чим характеризується передінвестиційна стадія (фаза):*

а) розробляються варіанти альтернативних інвестиційних рішень, проводиться їх оцінка і приймається до реалізації їх конкретний варіант;

б) здійснюється безпосередня реалізація прийнятого інвестиційного рішення;

в) забезпечується контроль за досягненням передбачених параметрів інвестиційних рішень при експлуатації об'єкта інвестування.

3. Яка з нижченаведених ознак класифікації належить до класифікації інвестиційних проектів:

- а) за обсягом необхідних інвестиційних ресурсів;
- б) за формуванням відносин власності;
- в) за характером емітента.

4. Коефіцієнт ефективності інвестицій визначається на підставі таких даних (ARR):

- а) середньорічний прибуток;
- б) середньорічний дохід;
- в) розмір інвестицій;
- г) середній розмір інвестицій;
- д) ліквідна вартість.

5. Вкажіть базові принципи оцінки ефективності реальних інвестицій:

- а) оцінка повернення інвестованого капіталу на підставі грошового потоку ІІІ;
- б) обов'язкове приведення до теперішньої вартості сум інвестованого капіталу та грошового потоку;
- в) необов'язкове приведення до теперішньої вартості суми інвестованого капіталу;
- г) вибір диференційної ставки відсотка (дисконтної ставки) у процесі дисконтування грошового потоку ІІІ;
- д) варіація форм використаної ставки відсотку для дисконтування в залежності від мети оцінки.

6. Спосіб розрахунку чистого приведеного ефекту оснований на зіставленні розміру вихідної суми інвестицій та:

- а) суми дисконтних грошових надходжень протягом року;
- б) суми дисконтних грошових надходжень протягом розрахункового періоду.

7. Експертиза проекту:

- а) повинна забезпечити детальний аналіз усіх аспектів проекту;
- б) повинна забезпечити економічний аналіз наслідків реалізації проекту;
- в) це висновок за окремими розділами проекту (виробничим, маркетинговим, фінансовим).

8. Строк життя проекту:

- а) тривалість будівництва (монтажу обладнання);
- б) середньозважений строк служби основного обладнання;
- в) розрахунковий період, тривалість якого визначається з урахуванням строку повернення вкладеного капіталу та вимог інвестора.

9. Техніко-економічне обґрунтування інвестицій – це:

- а) документ, що містить обґрунтування доцільності та ефективності інвестицій у проект;
- б) документ, в якому деталізуються та уточнюються рішення, що прийняті на передінвестиційній фазі;
- в) метод вибору стратегічних рішень.

10. Життєвий цикл (фази) проекту:

- а) задум – розробка концепції та ТЕО – виконання проектно-кошторисної документації – будівництво та введення в експлуатацію;
- б) теж саме, що й (а) плюс експлуатаційна фаза;
- в) теж саме, що й (б) плюс ліквідаційна фаза.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Підприємство „Абріс” має вирішити доцільність вкладення в інвестиційний проект 37 000 грн. Проект повинен забезпечити наступні стабільні грошові потоки:

Рік	Грошовий потік
1	10 000
2	20 000
3	15 000
4	10 000

Розрахувати строк окупності.

Задача 2.

Планована величина строку реалізації інвестиційного проекту дорівнює 4 роки. Обсяг початкових інвестиційних витрат оцінюється в 17 млн. грн. Протягом усього строку реалізації очікується одержання постійних грошових припливів у розмірі 6000 тис. грн. Визначте чистий наведений ефект від реалізації проекту й обґрунтуйте доцільність ухвалення інвестиційного рішення.

Задача 3.

Необхідно визначити значення IRR для проекту, розрахованого на 3 роки, який вимагає інвестицій у розмірі 20 000 грн. і має прогнозні грошові потоки у розмірі 3 000 грн., 8 000 грн., 14 000 грн. ($i_1 = 15\%$, $i_2 = 20\%$).

Задача 4.

Використовуючи дані таблиці, визначте показник чистого наведеного ефекту проекту, якщо дисконтна ставка становить 15%, а також розрахуйте внутрішню норму рентабельності проекту. Зробіть висновки про доцільність реалізації інвестиційного проекту.

Грошові потоки інвестиційного проекту

Період часу, років	Грошовий потік, тис. грн.
0	-11000
1	5100
2	3400
3	3550
4	3550
5	4690

Задача 5.

Компанія „Плюс” планує придбати за 3 роки обладнання для оснащення нового цеху. Було прийняте рішення вкласти до банку 40 000 грн. під 12 % річних. Який сумою буде розпоряджатися компанія якщо відсотки будуть нараховуватися щорічно?

Задача 6.

Припустимо, що в наступні 5 років фірма сподівається отримати відповідно такі чисті прибутки: \$15000, \$25000, \$30000, \$22000, \$18000. Визначте ARR, якщо початкові інвестиції становлять \$120000.

Задача 7.

Комерційна організація планує придбати торговельні павільйони й одержати дозвіл на здійснення торговельної діяльності, при цьому первісні витрати оцінюються в межах 432 тис. грн. Протягом першого року планується додатково інвестувати 216 тис. грн. (зростання оборотного капіталу і реконструкція). Грошовий потік становить 103 тис. грн. за рік. Ліквідаційна вартість павільйонів (з урахуванням торговельного місця) через 10 років оцінюється в розмірі 320 тис. грн. Потрібно: визначити в таблиці економічний ефект у результаті реалізації даних капітальних вкладень, якщо проектна дисконтна ставка становить 10%.

Оцінка економічної ефективності довгострокових капіталовкладень

Період часу (t), років	Грошовий потік, тис. грн.	Фактор поточної вартості, коеф.	Поточна вартість, тис. грн.
0	-432,0	1,0000	?
1	-113,0	?	?
2-10	103,0	?	?
10	320,0	?	?
NPV	X	X	?

Задача 8.

Визначити доцільність інвестування у альтернативні проекти за наведеними даними. Ставка дисконту 14%. Для розрахунку використати методи ARR, PP, PI, DPP, NPV, IRR.

Надходження, тис.грн.			
Проект	1 рік	2 рік	3 рік
А	-8000	3500	5400
Б	-6500	2400	4800

Задача 9.

Холдингова компанія має можливість придбання нової технологічної лінії, вартість якої 15 000 тис. грн., строк експлуатації 5 років, знос на обладнання нараховується методом лінійної амортизації, тобто 20% річних. Виручка від реалізації продукції прогнозується по роках в наступному обсязі (тис. грн.): 10 200, 11 400, 12 300, 12 000, 9 000. поточні витрати по роках здійснюється таким чином: 5 100 тис. грн. в перший рік експлуатації. Щорічно експлуатаційні витрати зростаються на 4 %. Ставка податку на прибуток – 40%. Ціна авансованого капіталу – 14%. Визначити доцільність придбання нової технологічної лінії.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 218 –297.

2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 242-275..

3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 36-65.

4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.93-125.

5. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.192-230.

6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.91-110.

7. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 129-158.

8. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с. 65-98.

Практичне заняття 5

ТЕМА: НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА РИЗИК В ІНВЕСТУВАННІ: ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ТА МЕТОДИ УРАХУВАННЯ

Мета: Систематизувати теоретичні знання та набуття практичних навичок з оцінки та управління ризиком в інвестуванні

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.

2. Виконання вправ:

2.1. Відповісти на питання:

1. Назвати причини виникнення ризику.

2. Якими методами можна дати кількісну оцінку ризикам інвестування?

3. Назвати послідовність робіт з оцінки й аналізу ризику інвестицій.

4. Назвати види невизначеностей та ризику.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

невизначеність, ідентифікація ризиків, ризик інвестиційної діяльності, венчурний капітал.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Загальний ризик, що стосується конкретного інвестиційного інструменту, який розглядається ізольовано, вимірюється:

а) через дисперсію можливих результатів відносно очікуваної дохідності цього інструменту.

б) через величину β -коефіцієнта.

в) через величину індексу доходності.

г) усі відповіді правильні.

2. Ринковий ризик, що стосується конкретного інвестиційного інструменту, як частини інвестиційного портфеля, оцінюється:

- а) через внесок цього активу в сукупний ризик портфеля в цілому.
- б) через дисперсію можливих результатів відносно очікуваної доходності цього інструменту.
- в) через величину індексу доходності.
- г) усі відповіді правильні.

3. Індивідуальна суб'єктивна і частотна вірогідність даної події можуть збігатися за умови:

- а) наростання інформації про цю подію.
- б) застосування однакових одиниць вимірювання.
- в) рівня їх дисперсій.
- г) позитивної коваріації.

4. До якої з наведених груп ризиків належить ринковий ризик:

- а) за видами.
- б) за джерелами виникнення.
- в) за фінансовими наслідками.
- г) за рівнем фінансових втрат.

5. До якої з наведених груп ризиків належить несистематичний ризик?

- а) за видами.
- б) за джерелами виникнення.
- в) за фінансовими наслідками.
- г) за рівнем фінансових втрат.

6. Систематичний інвестиційний ризик – це:

- а) ризик, пов'язаний із змінами кон'юнктури всього інвестиційного ринку під впливом макроекономічних факторів.
- б) ризик, щ пов'язаний з дією внутрішніх факторів конкретного об'єкта інвестування.
- в) жоден з перерахованих.
- г) усі відповіді правильні.

7. Несистематичний інвестиційний ризик – це:

- а) ризик, пов'язаний із змінами кон'юнктури всього інвестиційного ринку під впливом макроекономічних факторів.
- б) ризик, щ пов'язаний з дією внутрішніх факторів конкретного об'єкта інвестування.
- в) жоден з перерахованих.
- г) усі відповіді правильні.

8. Ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати очікуваного інвестиційного доходу в ситуації невизначеності – це визначення:

- а) Ліквідності інвестиційного проекту.
- б) Впливу інфляції на проект.
- в) Ризику реально інвестиційного проекту.
- г) Залежності доходу від тривалості життєвого циклу проекту.

9. Залежність загального рівня проектного ризику від тривалості життєвого циклу проекту:

- а) має прямий характер.
- б) має обернений зв'язок.
- в) проявляється не завжди.
- г) відсутня.

10. За етапами здійснення проекту виділяють такі ризики:

- а) передінвестиційні, інвестиційні, постінвестиційні.
- б) прості та складні.
- в) економічних витрат;
- г) упущеної вигоди;
- д) як економічних витрат, так і економічної вигоди;
- е) постійний та тимчасовий.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Компанія Альфа визначає умови ризику в термінах стану економіки. Настання сильного економічного зростання вона оцінює з імовірністю 0.3, середнього економічного зростання — з імовірністю 0.5 і слабкого — з імовірністю 0.2.

Грошові надходження від інвестицій у три проекти передбачаються такими:

Економічне зростання	Імовірність	Очікувані грошові надходження		
		<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Сильне	0.3	\$1800	\$1600	\$2000
Середнє	0.5	1500	1200	1600
Слабке	0.2	800	1000	900

Визначити абсолютні і відносну міри ризику трьох проектів.

Задача 2.

Визначити середнє квадратичне відхилення за проектом за наступними даними:

Оцінка можливого результату	Запроектований дохід	Значення ймовірностей
Песимістична	100	0,2
Стримана	333	0,6
Оптимістична	500	0,2

Задача 3.

Нехай без інфляційна банківська кредитна ставка r становить 10%, а ставка інфляції – 12%. Імовірність втрати позичених коштів P_v – на рівні 0,2. Визначити, за якою ставкою банк надасть інвестиційний кредит позичальнику.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 244–260.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 276-304.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 278-295.
4. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.330-361.
5. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с.122-141.

Практичне заняття 6

ТЕМА: НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА РИЗИК В ІНВЕСТУВАННІ: ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ТА МЕТОДИ УРАХУВАННЯ

Мета: Систематизувати теоретичні знання та набуття практичних навичок з оцінки та управління ризиком в інвестуванні

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:

2.1. Відповісти на питання:

1. Які основні переваги та обмеження у застосуванні методу аналізу чутливості реагування?
2. Який механізм використання методу аналіз сценаріїв для дослідження інвестиційних ризиків?
2. Які переваги імітаційного моделювання для прийняття інвестиційних рішень?
4. Що дає можливість дослідити застосування моделі оцінки капітальних активів (МОКА)? Для оцінки ризиків яких інвестицій ця модель доцільніше?
5. Які способи мінімізації ризиків?

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

варіація, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, управління ризиком, розмах варіації, хеджування

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. З проектних ризиків у формі підробки документів, що забезпечують незаконне привласнення сторонніми особами грошових та інших активів, проявляється ризик:

- а) структурний операційний.
- б) криміногенний.
- в) фінансування проекту.
- г) неплатоспроможності.

2. З проектних ризиків у формі оголошення партнерами фіктивного банкрутства проявляється ризик:

- а) структурний операційний;
- б) криміногенний;
- в) фінансування проекту;
- г) неплатоспроможності.

3. З проектних ризиків під впливом зміни кон'юнктури інвестиційного ринку завдяки державному регулюванню виникає ризик:

- а) фінансування проекту;
- б) процентний;
- в) податковий;
- г) структурний операційний.

4. З проектних ризиків завдяки зростанню або зниженню пропозиції вільних грошових коштів виникає ризик:

- а) фінансування проекту;
- б) процентний;

- в) податковий;
- г) структурний операційний.

5. З проектних ризиків з ймовірністю відміни діючих податкових пільг виникає ризик:

- а) фінансування проекту;
- б) процентний;
- в) податковий;
- г) структурний операційний.

6. Для оцінювання ймовірності ризиків використовується аналіз:

- а) ситуаційний;
- б) чутливості;
- в) динамічних рядів;
- г) пофакторний.

7. Між точками повного та мінімального розрахункового прибутку розміщена зона:

- а) без ризикова;
- б) припустимого проектного ризику;
- в) критичного проектного ризику;
- г) катастрофічного проектного ризику.

8. Між точками безбиткового та мінімального розрахункового прибутку розміщена зона:

- а) без ризикова;
- б) припустимого проектного ризику;
- в) критичного проектного ризику;
- г) катастрофічного проектного ризику.

9. Між точками безбитковості та бездохідності знаходиться зона:

- а) без ризикова;
- б) припустимого проектного ризику;
- в) критичного проектного ризику;
- г) катастрофічного проектного ризику.

10. У разі оцінювання загального рівня проектного ризику індивідуальні ризики:

- а) додаються;
- б) віднімаються;
- в) взаємно погашаються;
- г) частково взаємопогашаються.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

На підставі даних визначити рівень ризикованості інвестиційних проектів А,Б,В. Одноразові інвестиційні витрати для всіх проектів складають 400 тис. грн., проектна дисконтна ставка – 10%.

№	1 рік		2 рік		3 рік	
	CF, тис.грн.	Імовірність ,коэф	CF, тис.грн.	Імовірність ,коэф	CF, тис.грн.	Імовірність ,коэф
ПРОЕКТ А						
1.1	150	0,5	200	0,5	150	0,5
1.2	180	0,5	250	0,5	180	0,5
ПРОЕКТ Б						
2.1	205	0,6	250	0,5	250	0,7
2.2	314	0,4	250	0,5	280	0,3
ПРОЕКТ В						
3.1	166	0,6	180	0,6	200	0,5
3.2	135	0,4	150	0,4	190	0,5

Задача 2.

Визначте аналіз чутливості інвестиційного проекту, визначте найважливіші змінні проекту, їх граничне значення, допустимі змінні та рейтинг впливу на результативну кількість за наведеними нижче даними.

Передбачається, що початкові інвестиції проекту – 2 млн. грн., ціна реалізації продукції – 50 грн., витрати на оплату праці у розрахунку на одиницю продукції – 15 грн, матеріальні витрати – 10 грн., яких витрати на електроенергію – 8 грн. У разі нормального завантаження виробничих потужностей підприємство зможе випускати 600 тис. виробів на рік. Термін реалізації проекту – 8 років, дисконтна ставка – 12 %.

Задача 3.

Визначити середнє квадратичне відхилення та коефіцієнт варіації за інвестиційними проектами А і В, законами розподілу NPV яких задано в таблиці:

Розрахунок середнього очікуваного значення NPV для двох проектів

Проект А		Проект В	
Можливі значення NPV	Відповідні імовірності	Можливі значення NPV	Відповідні ймовірності
100	0.2	-7200	0.2
500	0.4	1000	0.3
700	0.3	3000	0.3
1500	0.1	5000	0.2

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 244 –260.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 276-304.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 278-295.
4. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.330-361.
5. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с.122-141.

Практичне заняття 7

ТЕМА: УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета: Закріплення, систематизація теоретичних знань та формування практичних навичок формування портфеля фінансових інвестицій, проведення аналізу та оцінки їх ефективності, оперативного управління ними

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповіді на питання:
 1. Що розуміють під фінансовими інвестиціями? Сутність та їх класифікація.
 2. Назвати особливості та основні форми фінансового інвестування.
 3. Назвіть відмінності між інвестиційним фондом та інвестиційною компанією.
 4. Що таке політика управління фінансовими інвестиціями.? Назвати основні етапи її формування.
 5. Що розуміють під оцінкою інвестиційних якостей фінансових інструментів?
 6. Яка методика оцінки вартості фінансових інструментів?
 7. Чим характеризуються інвестиційні властивості цінних паперів?
 8. Назвіть відмінності двох цінних паперів: акція та облігації.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Фінансові інвестиції, емісійна вартість акції, акція, привілейовані акції, ринкова вартість акції, прості акції.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Привілейовані акції не можуть бути випущені на суму, що по відношенню до статутного фонду АТ перевищує:

- а) 5%;
- б) 10%;
- в) 15%;
- г) 30%.

2. За якою ознакою класифікації розрізняють акції на пред'явника та іменні акції:

- а) за формою власності емітента;
- б) за особливостями реєстрації і обігу;
- в) за характером зобов'язань емітента;
- г) за регіональною належністю емітента.

3. Цінні папери, обіг яких дозволено на території України, можуть випускатися в таких формах:

- а) тільки в документарній формі;
- б) тільки у бездокументарній формі;
- в) у документарній та бездокументарній формах;
- г) форму випуску визначає Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

4. Відповідно до чинного законодавства України форму випуску цінних паперів визначає:

- а) НБУ;
- б) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) емітент;
- г) інвестор.

5. Який орган здійснює обслуговування обігу державних цінних паперів, в тому числі депозитарну діяльність щодо цих паперів:

- а) НБУ;
- б) уповноважені банки;
- в) торговці цінними паперами, які мають дозвіл на зберігання та обслуговування обігу цінних паперів;
- г) зазначене у пунктах а і б;
- д) зазначене у пунктах а, б і в.

6. Відповідно до законодавства України емітентами можуть бути:

- а) юридичні і фізичні особи;
- б) держава;
- в) тільки юридичні особи;
- г) зазначене у пунктах а і б;
- д) зазначене у пунктах б і в.

7. До первинних цінних паперів належать:

- а) акції, облігації.
- б) векселі, ощадні сертифікати.
- в) ощадні сертифікати, інвестиційні сертифікати.
- г) правильної відповіді немає.

8. Вкажіть неправильну відповідь. До основних форм фінансових інвестицій підприємства належать:

- а) вкладення капіталу в основні засоби підприємства.
- б) вкладення капіталу в статутні фонди підприємств.
- в) вкладення капіталу в дохідні види грошових інструментів.
- г) вкладення капіталу в дохідні види фондових інструментів.

9. Акція — це:

а) цінний папір без установленого строку обігу, що свідчить про участь на паях у статутному фонді акціонерного товариства, підтверджує членство в цьому акціонерному товаристві, надає право її власнику на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, а також на участь у розподілі майна при ліквідації акціонерного товариства;

б) цінний папір, що свідчить про внесення її власником коштів і підтверджує обов'язок емітента відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера й передбачений у ньому строк з виплатою фіксованого відсотка;

в) цінний папір, який випускає інвестиційний фонд або інвестиційна компанія і який дає право її власнику на одержання доходу у вигляді дивідендів;

г) письмове свідоцтво банку про депонування коштів, що підтверджує право вкладника на одержання після закінчення встановленого строку депозиту й відсотка по ньому.

10. Акція, що дає право на участь в управлінні акціонерним товариством:

- а) проста акція;
- б) привілейована акція;
- в) усі види акцій.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Олена Петрова купує «без покриття» 400 акцій ВАТ «Київські телекомунікаційні мережі» по курсу 3,22 грн. Початковий необхідний рівень маржі – 45%.

- 1) Якщо курс цих акцій згодом підніметься до 4,5грн., яка фактична маржа на рахунку Олени?
- 2) Як зміниться ваша відповідь, якщо курс акцій впаде до 2,5грн.

Задача 2.

Акції ВАТ «Концерн Стирол» коштували на початку року 10,7 грн. Олена Петрова купила 1000 акцій цієї компанії. Відсоток по брокерській ссуді складає 9%, а початковий необхідний рівень маржі – 50%. В кінці року курс акцій піднявся до 11,7 грн., і по них виплатили дивіденди у розмірі 0,214 грн. на акцію. Яка прибутковість інвестицій? Скільки прибутку одержить Олена?

Задача 3.

Акціонерне товариство здійснило емісію привілейованих акцій номінальною вартістю 145 грн із гарантованими дивідендними виплатами 20% на рік. Ставка дисконту – 14%. Розрахувати ціну привілейованої акції.

Задача 4.

Підприємство виплатило за останній рік дивіденди у розмірі 0,30 на акцію. Протягом другого року підприємство планує збільшити дивіденди на 2,5% на протязі третього – на 5%, у подальшому планується постійне зростання дивідендів на 7% річних. Норма доходності даних акцій – 12%. Оцінити вартість акції.

Задача 5.

Визначити поточну ринкову вартість акції на основі обґрунтованого вибору відповідної моделі та зробити висновок щодо доцільності здійснення інвестування у фінансовий актив за такими умовами:

Номінал акції, грн.	1,00
Кількість випущених акцій, шт	200000
Термін використання акцій, років	5
Розмір дивідендів, % до прибутку	14
Обсяг прибутку у перший рік, тис. грн	1000
Обсяг прибутку у наступні роки, % до обсягу попереднього року	2,5
Норма поточної доходності, %	15
Ринкова ціна реалізації однієї акції в кінці терміну її використання, грн.	3,8

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – с. 298 – 342.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 98-149.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 222-269.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.49-92.
5. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.41-90.
6. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.295-329.
7. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с.99-121.

Практичне заняття 8

**ТЕМА: УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ
ПІДПРИЄМСТВА**

Мета: Закріплення, систематизація теоретичних знань та формування практичних навичок проведення аналізу та оцінки ефективності операцій з борговими цінними паперами

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповіді на питання:
 1. Які основні види цінних паперів виділяються у світовій та вітчизняній практиці?
 2. Які функції виконують державні облігації в економіці країни? У чому особливості місцевих (регіональних) облігацій?
 3. З якою метою різні структури здійснюють випуск облігацій?
 4. Які реквізити повинні містити облігації?
 5. Дайте характеристику казначейських зобов'язань України? Яких видів вони бувають?
 6. Які фактори впливають на доходність інвестиційних операцій з цінними паперами?
 7. Визначте перспективи та напрямки розвитку ринку цінних паперів в Україні.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

інвестиційний сертифікат, номінал акції, казначейські зобов'язання, курс акції, облігація, поточна вартість облігації, емітент, ощадний сертифікат

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Поділ облігацій на процентні та цільові здійснюється:

- а) за видами емітентів;
- б) за формою виплати винагороди;
- в) за особливостями реєстрації і обігу;
- г) за термінами погашення.

2. За умовами розміщення ощадні сертифікати поділяються на:

- а) іменні та на пред'явника;
- б) коротко-, середньо- та довгострокові;
- в) строкові та до запитання;
- г) процентні та дисконтні.

3. Погашення облігації передбачас:

- а) перехід права власності на облігації за умов купівлі-продажу на біржі;
- б) виплату номінальної вартості облігації та доходу за облігацію (продаж товарів або надання послуг) у строки, передбачені умовами емісії облігацій;
- в) виплату номінальної вартості облігації та доходу за облігацію у будь-який строк за рішенням емітента.

4. Консервативний інвестиційний фінансовий портфель підприємства формується за критерієм:

- а) мінімального рівня інвестиційного ризику.
- б) форм власності емітентів цінних паперів.
- в) мінімального гарантованого поточного доходу від інвестицій.
- г) усі відповіді правильні.

5. Цінні папери другого порядку (деривативи) включають:

- а) опціони, свопи, форвардні контракти, ф'ючерсні контракти.
- б) опціони, свопи.
- в) форвардні контракти, ф'ючерсні контракти.
- г) опціони.

6. Чи підлягають оподаткуванню (ПДВ) операції з випуску, розміщення та продажу за кошти цінних паперів, що емітовані суб'єктами підприємницької діяльності:

- а) так;
- б) ні.

7. Цінний папір, який випускає інвестиційний фонд або інвестиційна компанія і який дає право її власнику на одержання доходу у вигляді дивідендів — це:

- а) проста акція;
- б) привілейована акція;
- в) облігація;
- г) інвестиційний сертифікат.

8. Облігація — це:

а) цінний папір без установленого строку обігу, що свідчить про участь на паях у статутному фонді акціонерного товариства, підтверджує членство в цьому акціонерному товаристві, надає право її власнику на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, а також на участь у розподілі майна при ліквідації акціонерного товариства;

б) цінний папір, що свідчить про внесення її власником коштів і підтверджує обов'язок емітента відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера й передбачений у ньому строк з виплатою фіксованого відсотка;

в) цінний папір, який випускає інвестиційний фонд або інвестиційна компанія і який дає право її власнику на одержання доходу у вигляді дивідендів;

г) письмове свідоцтво банку про депонування коштів, що підтверджує право вкладника на одержання після закінчення встановленого строку депозиту й відсотка по ньому.

9. Інвестиційний сертифікат — це:

а) цінний папір без установленого строку обігу, що свідчить про участь на паях у статутному фонді акціонерного товариства, підтверджує членство в цьому акціонерному товаристві, надає право її власнику на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, а також на участь у розподілі майна при ліквідації акціонерного товариства;

б) цінний папір, що свідчить про внесення її власником коштів і підтверджує обов'язок емітента відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера й передбачений у ньому строк з виплатою фіксованого відсотка;

в) цінний папір, який випускає інвестиційний фонд або інвестиційна компанія і який дає право її власнику на одержання доходу у вигляді дивідендів;

г) письмове свідоцтво банку про депонування коштів, що підтверджує право вкладника на одержання після закінчення встановленого строку депозиту й відсотка по ньому.

10. Акція, що забезпечує стабільний дохід у вигляді заздалегідь обговореного розміру дивідендів:

- а) проста акція;

- б) привілейована акція;
- в) усі види акцій.

11. Цінний папір, що свідчить про внесення її власником коштів і підтверджує обов'язок емітента відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера й передбачений у ньому строк з виплатою фіксованого відсотка — це:

- а) проста акція;
- б) привілейована акція;
- в) облігація;
- г) інвестиційний сертифікат.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Припустимо, що випущена 15%-а облігація з номінальною вартістю 1000грн.. До терміну її погашення залишається 5 років. В даний час облігації оцінюються в 915 грн. Визначити прибутковість до погашення цієї облігації.

Задача 2.

Визначити, як зміниться вартість 8%-й облігації через 3 роки, якщо відомо, що в даний час вона оцінюється в 985грн., термін обігу – 5 років, номінал – 1000грн. очікується, що ринкова ставка відсотка зросте до 9%. Обчисліть поточну, заявлену і реалізовану прибутковість.

Задача 3.

Облігація підприємства «Апекс» номіналом 80 грн реалізується на ринку за ціною 60 грн. Погашення облігації і виплату процентів передбачено через 5 років. Ставка – 24% річних, норма поточної доходності за облігаціями такого типу – 18%. Необхідно визначити поточну ринкову вартість облігації.

Задача 4.

Облігація підприємства «Форум» номіналом 80 грн. реалізується на ринку за ціною 60 грн. Погашення облігації і виплату процентів передбачено через 4 роки. Процентна ставка — 24 % річних, норма поточної доходності за облігаціями такого типу — 18 %. Необхідно визначити поточну ринкову вартість облігації

Задача 5.

На ринку реалізуються облігації кількох емітентів: облігації «SPC» з номіналом 100 грн. і купонною ставкою 22 % річних реалізуються за курсом 107 %, строк до погашення 3 роки; облігації «Крам» з номіналом 80 грн. та купонною ставкою 18 % річних реалізуються за курсом 92 %, строк до погашення 2 роки; облігації «Аква» реалізуються за номіналом в 90 грн., мають купонну ставку 20 %, строк до погашення — 2 роки.

Яку з облігацій купить інвестор, ураховуючи рівень доходу кожного фінансового активу?

Задача 6.

Облігація з нульовим купоном номіналом 150 грн. і строком погашення через 3 роки реалізується за ціною 98 грн. Проаналізуйте доцільність придбання цієї облігації, якщо є можливість альтернативного інвестування з нормою дохідності 14 %.

Задача 7.

Облігація фірми «ДЕСК» номіналом 250 грн. реалізується на ринку за ціною 300 грн. Купонна ставка (щорічна) становить 22 %. Норма поточної дохідності за облігаціями такого типу — 20 %. Необхідно визначити очікувану поточну дохідність за облігацією та проаналізувати доцільність інвестицій

Задача 8.

Номінал ощадного сертифікату 2000грн., випущений на 91 день, купон – 30%. Інвестор купує сертифікат за 20 днів до погашення за ціною 2100 грн. Визначити дохідність його операції, якщо сертифікат він триматиме до погашення.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – с. 298 – 342.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 98-149.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 222-269.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.49-92.
5. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.41-90.
6. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.295-329.
7. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с.99-121.

Модульний контроль 2

Практичне заняття 9

ТЕМА: УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета: Закріплення, систематизація теоретичних знань та формування практичних навичок формування портфеля фінансових інвестицій

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповісти на питання:
 1. Визначте особливості портфеля цінних паперів.
 2. Назвіть основні етапи формування портфелю цінних паперів.
 3. Визначте складові стратегії управління портфелем цінних паперів.
 4. Назвіть основні фактори, які мають бути враховані при формуванні портфеля цінних паперів.
 5. Критерії формування оптимального інвестиційного портфелю
- 2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:
Інвестиційний портфель, фондова біржа, лістинг, ф'ючерс, варант, опціон
- 2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації рівня інвестиційного прибутку в поточному періоді поза залежністю від темпів приросту інвестованого капіталу в довгостроковій перспективі — це:

- а) портфель доходу;
- б) портфель зростання;
- в) агресивний портфель;
- г) консервативний портфель.

2. Інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації темпів приросту інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі поза залежністю від рівня формування інвестиційного прибутку в поточному періоді — це:

- а) портфель доходу;
- б) портфель зростання;
- в) агресивний портфель;
- г) консервативний портфель.

3. Інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації поточного доходу або приросту інвестованого капіталу поза залежністю від супутних йому рівня інвестиційного ризику — це:

- а) портфель доходу;
- б) портфель зростання;
- в) агресивний портфель;
- г) консервативний портфель.

4. Інвестиційний портфель, сформований за критерієм мінімізації рівня інвестиційного ризику — це:

- а) портфель доходу;
- б) портфель зростання;
- в) агресивний портфель;
- г) консервативний портфель.

5. Інвестиційний портфель, в якому частки основних видів фінансових інструментів інвестування залишаються незмінними протягом тривалого періоду часу — це:

- а) портфель із фіксованою структурою активів;
- б) портфель із гнучкою структурою активів;
- в) моноцільовий портфель;
- г) поліцільовий (комбінований) портфель.

6. Інвестиційний портфель, у якому частки основних видів фінансових інструментів інвестування є рухливими й змінюються під впливом факторів зовнішнього середовища й цілей здійснення фінансових інвестицій — це:

- а) портфель із фіксованою структурою активів;
- б) портфель із гнучкою структурою активів;
- в) моноцільовий портфель;
- г) поліцільовий (комбінований) портфель.

7. Інвестиційний портфель, в якому всі складові фінансові інструменти інвестування відібрані за критерієм вирішення однієї зі стратегічних цілей його формування — це:

- а) портфель із фіксованою структурою активів;
- б) портфель із гнучкою структурою активів;
- в) моноцільовий портфель;
- г) поліцільовий (комбінований) портфель.

8. Інвестиційний портфель, що передбачає можливість одночасного вирішення ряду стратегічних цілей його формування — це:

- а) портфель із фіксованою структурою активів;

- б) портфель із гнучкою структурою активів;
- в) моноцільовий портфель;
- г) поліцільовий (комбінований) портфель.

9. Портфель доходу — це:

- а) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації рівня інвестиційного прибутку в поточному періоді поза залежністю від темпів приросту інвестованого капіталу в довгостроковій перспективі;
- б) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації темпів приросту інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі поза залежністю від рівня формування інвестиційного прибутку в поточному періоді;
- в) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації поточного доходу або приросту інвестованого капіталу поза залежністю від рівня його інвестиційного ризику;
- г) інвестиційний портфель, сформований за критерієм мінімізації рівня інвестиційного ризику.

10. Портфель росту — це:

- а) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації рівня інвестиційного прибутку в поточному періоді поза залежністю від темпів приросту інвестованого капіталу в довгостроковій перспективі;
- б) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації темпів приросту інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі поза залежністю від рівня формування інвестиційного прибутку в поточному періоді;
- в) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації поточного доходу або приросту інвестованого капіталу поза залежністю від рівня його інвестиційного ризику;
- г) інвестиційний портфель, сформований за критерієм мінімізації рівня інвестиційного ризику.

11. Агресивний портфель — це:

- а) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації рівня інвестиційного прибутку в поточному періоді поза залежністю від темпів приросту інвестованого капіталу в довгостроковій перспективі;
- б) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації темпів приросту інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі поза залежністю від рівня формування інвестиційного прибутку в поточному періоді;
- в) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації поточного доходу або приросту інвестованого капіталу поза залежністю від рівня його інвестиційного ризику;

г) інвестиційний портфель, сформований за критерієм мінімізації рівня інвестиційного ризику.

12. Консервативний портфель — це:

- а) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації рівня інвестиційного прибутку в поточному періоді поза залежністю від темпів приросту інвестованого капіталу в довгостроковій перспективі;
- б) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації темпів приросту інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі поза залежністю від рівня формування інвестиційного прибутку в поточному періоді;
- в) інвестиційний портфель, сформований за критерієм максимізації поточного доходу або приросту інвестованого капіталу поза залежністю від рівня його інвестиційного ризику;
- г) інвестиційний портфель, сформований за критерієм мінімізації рівня інвестиційного ризику.

13. Обґрунтування і реалізація управлінських рішень, що забезпечують підтримку цільової інвестиційної спрямованості сформованого портфеля за параметрами його прибутковості, ризику й ліквідності шляхом заміни окремих його інструментів — це:

- а) формування інвестиційного портфеля;
- б) оперативне управління реструктуризацією інвестиційного портфеля;
- в) оцінка ефективності інвестиційного портфеля;
- г) контроль інвестиційного портфеля.

14. Юридична особа, яка від свого імені випускає цінні папери й повинна виконувати зобов'язання, що впливають із умов їхнього випуску — це:

- а) інвестор;
- б) кредитор;
- в) емітент;
- г) підрядник.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Підприємство є власником векслю на суму 500 грн. За 2 місяця до дня платежу банк може прийняти вексель за ставкою 16 %. Визначити дисконтовану величину векслю.

Задача 2.

Вексель номінальною вартістю 5 000 грн. облікований за 15 днів до строку погашення за обліковою ставкою 18 % річних. визначити дисконт та дисконтовану величину.

Задача 3.

Визначити поточну ринкову вартість облігації на основі обґрунтованого вибору відповідної моделі та зробити висновок щодо доцільності здійснення інвестування у фінансовий актив за такими умовами:

Ціна однієї облігації, тис. грн.	67,5
Термін обігу облігацій, років	3
Термін, що залишився до дати погашення облігацій, років	3
Номінал облігації, тис. грн.	100
Виплати за облігаціями, кількість виплат за рік	-
Ставка виплат, % річних	-
Ставка виплат, % до номіналу	-
Норма поточної доходності, %	16

Задача 4.

Визначити поточну ринкову вартість облігації на основі обґрунтованого вибору відповідної моделі та зробити висновок щодо доцільності здійснення інвестування у фінансовий актив за такими умовами:

Ціна однієї облігації, тис. грн.	90
Термін обігу облігацій, років	3
Термін, що залишився до дати погашення облігацій, років	2
Номінал облігації, тис. грн.	100
Виплати за облігаціями, кількість виплат за рік	1
Ставка виплат, % річних	30
Ставка виплат, % до номіналу	—
Норма поточної доходності, %	35

Задача 6.

Інвестор придбав акції ВАТ «Шелл» 18 вересня 2009 р. за ціною 25,6 грн., продав їх 25 березня 2010 р. за ціною 27,2 грн.; 15 лютого він отримав дивіденди в розмірі 1,6 грн. на акцію. Визначте середньорічну сукупну дохідність акції.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – с. 298 – 342.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 98-149.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лелейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 222-269.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.49-92.
5. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.41-90.
6. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.295-329.
7. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – с.99-121.

Практичне заняття 10

ТЕМА: УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЄЮ ПОРТФЕЛЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Мета: Закріплення, систематизація теоретичних знань та формування практичних навичок щодо формування й управління інвестиційним портфелем підприємства

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповісти на питання:
 - 1 Що являє собою інвестиційний портфель?
 2. Назвати основні принципи формуванні інвестиційного портфеля.
 3. Які є типи інвестиційних портфелів?

4. У чому полягає сутність збалансованого портфелю і якими методами він балансується?

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Інвестиційна стратегія, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, інвестиційний портфель, інвестиційне рішення, диверсифікація.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Цілеспрямовано сформована сукупність об'єктів реального та фінансового інвестування — це:

- а) стратегія інвестиційної діяльності;
- б) план організаційного та науково-технічного розвитку;
- в) інвестиційний портфель;
- г) стратегія розвитку підприємства.

2. Інвестиційний портфель передбачає здійснення в періоді:

- а) в короткостроковому;
- б) в середньостроковому;
- в) в довгостроковому;
- г) протягом одного — двох років.

3. Основна мета формування інвестиційного портфеля:

- а) забезпечення реалізації інвестиційної стратегії;
- б) досягнення вищого рівня науково-технічного розвитку;
- в) забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- г) вдосконалення зв'язків з партнерами.

4. Портфель реальних інвестиційних проектів найчастіше формується:

- а) інвестиційними фондами і компаніями;
- б) виробничниками;
- в) інноваційними фондами;
- г) страховими компаніями у разі страхування, інвестиційних ризиків.

5. Портфель цінних паперів найчастіше формується:

- а) інвестиційними фондами і компаніями;
- б) виробничниками;
- в) інноваційними фондами;
- г) страховими компаніями у разі страхування інвестиційних ризиків.

6. Визначте класифікацію інвестиційних портфелів за видами:

- а) портфель реальних інвестицій та портфель цінних паперів;

- б) портфелі зростання, доходу, консервативний;
- в) збалансований, незбалансований та розбалансований портфелі;
- г) довгостроковий, короткостроковий та середньостроковий портфелі.

7. *Визначте класифікацію інвестиційних портфелів за пріоритетними цілями інвестування:*

- а) портфель реальних інвестицій та портфель цінних паперів;
- б) портфелі зростання, доходу, консервативний;
- в) збалансований, незбалансований та розбалансований портфелі;
- г) довгостроковий, короткостроковий та середньостроковий портфелі.

8. *Визначте класифікацію інвестиційних портфелів за досягнутою відповідністю цілям інвестування:*

- а) портфель реальних інвестицій та портфель цінних паперів;
- б) портфелі зростання, доходу, консервативний;
- в) збалансований, незбалансований та розбалансований портфелі;
- г) довгостроковий, короткостроковий та середньостроковий портфелі.

9. *Якщо інвестиційний портфель формується за рахунок об'єктів, які забезпечують високі темпи росту капіталу, то це портфель:*

- а) зростання;
- б) доходу;
- в) консервативний;
- г) збалансований

10. *Якщо інвестиційний портфель формується за рахунок об'єктів, які забезпечують високі темпи зростання доходу, то це портфель:*

- а) зростання;
- б) доходу;
- в) консервативний;
- г) збалансований.

11. *Якщо інвестиційний портфель формується за рахунок об'єктів з відносно невисокими темпами зростання доходу і капіталу та з середнім і мінімальним рівнями ризику, то це портфель:*

- а) зростання;
- б) доходу;
- в) консервативний;
- г) збалансований.

12. *Якщо відібрані до інвестиційного портфеля проекти повністю реалізують цілі його формування, то це портфель:*

- а) зростання;
- б) доходу;

- в) консервативний;
- г) збалансований,

13. Якщо наявна невідповідність об'єктів інвестиційного портфеля цілям його формування, то це портфель:

- а) зростання;
- б) доходу;
- в) консервативний;
- г) не збалансований.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Фірма хоче об'єднати два проекти D і Z в портфель у пропорції, вказаній у таблиці:

	Проект D	Проект Z
α_j	0.05	0.02
B_j	0.50	1.50
X_j	0.60	0.40
Q_j	0.0088	0.007

Статистики ринку: $E(R_m) = 0,093$, $\sigma_m = 0,016$.

Обчислити $E(R_p)$ - сподіваний прибуток портфеля, B_j - бета портфеля, σ_m - стандартне відхилення портфеля.

Задача 2.

Фірма оцінює проект заміни обладнання, що має такі розподіли грошових потоків:

Інвестиції		Грошовий потік, роки 1—5		Грошовий потік, роки 6—10	
Імовірність	Сума	Імовірність	Сума	Імовірність	Сума
0.3	\$13000	0.2	\$2000	0.2	\$2600
0.4	14000	0.4	2400	0.6	3200
0.3	15000	0.3	2800	0.1	3400
		0.1	3400	0.1	3600

Безризикова ставка — 10%. Визначте сподівану ЧТВ проекту з урахуванням ризику, якщо $u + a = 4\%$.

Задача 3.

Керівник компанії запропонував розробити програму підвищення вартості портфеля облігацій:

Вид облігації	Номинал, грн	Очікувана ставка, %	Термін погашення, рік
Облігації корпорації (купонна ставка – 6%)	400	7	5
Облігації корпорації (купонна ставка – 10%)	200	12	4
Державні облігації (відсотковий дохід – 5%)	100	6	6

Визначити:

- 1) теперішню вартість портфеля.
- 2) Як можна підвищити її шляхом зміни структури портфеля?

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – с. 342–372.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 339-346.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 227-234.
3. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- с. 259-271.

Практичне заняття 11

ТЕМА: УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЄЮ ПОРТФЕЛЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Мета: Закріплення, систематизація теоретичних знань та формування практичних навичок щодо формування й управління інвестиційним портфелем підприємства

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.

2. Виконання вправ:

2.1. Відповісти на питання:

1. Надати характеристику основним етапам формування портфеля фінансових інвестицій.

2. Чи є особливості у формуванні портфелів фінансових та реальних інвестицій на підприємстві?

3. Що таке реструктуризація інвестиційного портфеля?

4. Перелічіть фактори зниження ефективності цінних паперів.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Модель Марковіца, коваріація інвестиційного портфеля, дохідний портфель, консервативний портфель, ризикований портфель, реструктуризація, . інвестиційного портфеля.

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Раніше оптимізований портфель, який вже не задовольняє інвестора, це портфель:

- а) розбалансований;
- б) доходу;
- в) консервативний;
- г) незбалансований.

2. Виберіть можливий критерій формування інвестиційних портфелів:

- а) забезпечення реалізації інвестиційної стратегії;
- б) досягнення вищого рівня науково-технічного розвитку;
- в) забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- г) вдосконалення зв'язків з партнерами.

3. Виберіть можливий критерій формування інвестиційних портфелів:

- а) забезпечення відповідності портфеля інвестиційним ресурсам;
- б) досягнення вищого рівня науково-технічного розвитку;
- в) забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- г) вдосконалення зв'язків з партнерами.

4. Виборіть можливий критерій формування інвестиційних портфелів:

- а) досягнення вищого рівня науково технічного розвитку;
- б) забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- в) вдосконалення зв'язків з партнерами;
- г) оптимізація співвідношення доходності та ліквідності.

5. Виберіть можливий критерій формування інвестиційних портфелів:

- а) досягнення вищого рівня науково-технічного розвитку;
- б) забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- в) вдосконалення зв'язків з партнерами;
- г) оптимізація співвідношення доходності та ризику.

6. Виберіть можливий критерій формування інвестиційних портфелів:

- а) досягнення вищого рівня науково-технічного розвитку;
- б) забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- в) вдосконалення, зв'язків з партнерами;
- г) забезпечення керованості портфелем.

7. Прийнятні рівні мінімального темпу зростання капіталу, мінімального рівня поточної доходності, максимального рівня інвестиційного ризику, мінімальної частки високоліквідних інвестицій — це критеріальні показники:

- а) проведення аналізу чутливості;
- б) формування інвестиційних портфелів;
- в) проведення ситуаційного аналізу;
- г) комплексного аналізу доцільності інвестиційних проектів.

8. Найбільш складний та трудомісткий в управлінні портфель:

- а) короткостроковий;
- б) середньостроковий;
- в) цінних паперів;
- г) реальних інвестиційних проектів.

9. Найбільш капіталомісткий портфель:

- а) короткостроковий;
- б) середньостроковий;
- в) цінних паперів;
- г) реальних інвестиційних проектів.

10. Найменш ліквідний портфель:

- а) короткостроковий;
- б) середньостроковий;
- в) цінних паперів;
- г) реальних інвестиційних проектів.

11. Найбільш ризикований портфель:

- а) короткостроковий;
- б) середньостроковий;
- в) цінних паперів;
- г) реальних інвестиційних проектів.

12. Найбільшу тривалість реалізації має портфель:

- а) короткостроковий;
- б) середньостроковий;
- в) цінних паперів;
- г) реальних інвестиційних проектів.

13. Головною метою формування інвестиційного портфелю є:

- а) реалізація політики фінансового інвестування підприємства шляхом підбору найбільш дохідних та безпечних фінансових інструментів;
- б) реалізація політики покращання інвестиційного клімату;
- в) реалізація політики фінансового інвестування, спрямованої на екологічну безпеку регіону;
- г) реалізація політики фінансового інвестування підприємства шляхом підбору найбільш безпечних фінансових інструментів.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Нехай проекти 1 і 2 мають такі характеристики «ризик—прибутковість».

Показник	1	2
$E(R_j)$	15%	20%
σ_j	12%	16%

Визначити значення сподіваної прибутковості портфеля проектів $E(R_p)$ і ризик портфеля σ_p , якщо $\rho_{12} = +1.0$. Побудувати графік залежності «ризик—прибутковість».

Задача 2.

Припустимо, що ви — керівник великої інвестиційної компанії, фонд якої розподіляється останні п'ять років між трьома інвестиційними менеджерами А, В, С. Вам необхідно вирішити, чи поновлювати ваші контракти з менеджерами з управління портфелем цінних паперів. Отже, щоб прийняти рішення, необхідно проаналізувати, як вони діяли. У вашому розпорядженні є такі дані.

За останні п'ять років середньозважена дохідність (враховуючи дивіденди) ринкового портфеля (наприклад, індекс Stendart and Poor 500) становила 11,9 %. Середня номінальна дохідність за державними казначейськими векселями — 6 %, стандартне відхилення S&P 500 — 20,6 %. Щорічну дохідність портфелів цінних паперів та інші дані подано в таблиці:

Інвестиційні менеджери та їх портфелі цінних паперів	Середньорічна дохідність, %	β - коефіцієнт	Стандартне відхилення доходності
A	15,1	1,58	32,6
B	13,9	1,12	23,1
C	12,3	0,7	14,4

Побудувати лінії ринку цінних паперів цього ринку і нанести на графіки характеристики портфелів А, В і С та ринкового портфеля. Зробити висновки про ефективність управління цими інвестиційними портфелями розрахувавши коефіцієнти Трейнора, Шарпа, Дженсона.

Задача 3.

Відомі дані про три інвестиційні фонди — X, Y і Z, а також дохідність ринкового портфеля (наприклад індекс Standard and Poor 500) за останні п'ять років. Дані подані в таблиці:

Фонд	Щорічна дохідність (%)	β - коефіцієнт	Несистематичний ризик
X	18	1.2	7
Y	19	1.8	13
Z	15	0.5	20
S&P 500	17	1	0

Дохідність безризикового активу складає 10%, а стандартне відхилення S&P 500 - 25%. Ранжувати інвестиційні фонди, розрахувавши коефіцієнти Трейнора, коефіцієнти Шарпа, коефіцієнти Дженсона.

Задача 4.

Умовний інвестор сформував інвестиційний портфель цінних паперів за рахунок придбання:

- 1) 5000 одиниць акцій підприємства А за ціною 3 гривні з дохідністю 14%;
- 2) 6000 одиниць акцій підприємства Б за ціною 5 гривень з дохідністю 13%;
- 3) 500 облігацій підприємства А за номіналом 1000 грн з дохідністю 10%;
- 4) 500 державних облігацій внутрішньої позики з номіналом 1000 грн з дохідністю 7%.

Розрахувати середню дохідність сформованого портфеля інвестора.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – с. 342–372.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с. 339-346.
3. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – с. 227-234.
3. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- с. 259-271.

Практичне заняття 12

ТЕМА: ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Мета: закріплення теоретичного матеріалу та набуття практичних навичок у сфері приймання рішень щодо визначення обсягів інвестиційних ресурсів та управління ними

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповісти на питання:
 1. Назвіть основні джерела інвестиційного капіталу.
 2. Власні джерела формування інвестиційних ресурсів.
 3. Залучені джерела інвестиційних ресурсів підприємства.
 4. Визначення загального обсягу інвестиційних ресурсів підприємств.
 5. Чому підприємства вдаються до емісії цінних паперів?
 - 2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:
Інвестиційні ресурси, форфейтинг, факторинг, емісія, андеррайтинг.
 - 2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:
1. Джерелом внутрішніх інвестицій є:
 - а) фонд відшкодування;
 - б) фонд накопичення;
 - в) інноваційний фонд;
 - г) фонд заробітної плати.

2. До основних джерел фінансування інвестицій відносять:

- а) внутрішні;
- б) зовнішні;
- в) власні;
- г) позичені;
- д) залучені;
- є) централізовані;
- є) змішані.

3. До зовнішніх джерел фінансування інвестицій відносять:

- а) прибуток, амортизаційні відрахування, довгострокові кредити банків, іноземні інвестиції;
- б) власні фінансові ресурси, кошти державного та місцевого бюджетів, довгострокові кредити банку;
- в) залучені фінансові ресурси, фінансові кошти від продажу цінних паперів, кошти державного та місцевого бюджетів, кошти іноземних інвесторів;
- г) статутний капітал, фонд нагромадження, фонд матеріального заохочення, інші спеціальні фонди.

4. Сума мобілізації (імобілізації) внутрішніх ресурсів визначається як:

- а) сума кредиторської заборгованості на початок року і планової погребі фірми в оборотних коштах па кінець планового періоду;
- б) сума наявних оборотних активів у капітальному будівництві і наявної кредиторської заборгованості на початок планового періоду;
- в) скорочення потреби в оборотних активах на плановий період та приросту стійкої кредиторської заборгованості у плановому періоді;
- г) сума планової потреби в оборотних активах фірми на кінець планового періоду і перехідної кредиторської заборгованості на кінець планового періоду.

5. Які з названих показників безпосередньо впливають на розмір амортизаційних відрахувань?:

- а) сума нарахованого зносу, фондвіддача основних засобів, сума отриманого прибутку, рівень інфляції;
- б) сума виведених основних засобів у звітному періоді, рентабельність основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів;
- в) сума оборотних активів, сума уведених основних засобів у звітному періоді, вартість виробленої продукції за звітний період, коефіцієнт приросту основних засобів;
- г) балансова вартість основних засобів на початок звітного періоду, норма амортизаційних відрахувань, структура основних засобів, строки експлуатації основних засобів.

6. Назвіть переваги оренди основних засобів порівняно з придбанням їх у власність:

- а) уможливорює збільшення балансової вартості основних засобів, прискорює відтворення основних засобів;
- б) зменшує потребу у власних фінансових ресурсах для придбання основних засобів;
- в) збільшує суму прибутку без придбання основних засобів у власність;
- г) скорочує тривалість експлуатації основних засобів;
- д) зменшує суму податку на прибуток.

7. Усі види грошових та інших активів підприємства, які можуть бути використані для здійснення інвестиційної діяльності називають:

- а) фінансові ресурси;
- б) інвестиційні ресурси;
- в) джерела фінансування інвестицій;
- г) форми фінансового забезпечення капіталовкладень.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Підприємство користується кредитом банку. Співвідношення власних і позикових коштів становить таку пропорцію: 0,6:0,4. Вартість боргу (ставка відсотка по позикових коштах або кредитна ставка банку) – 20%. Вартість власного капіталу можна прийняти на рівні рентабельності активів підприємства (рентабельність виробництва) – 12%. Визначити середньозважену вартість капіталу

Задача 2.

Розрахувати фінансовий леверидж фірми за такими даними (гр..од.):

Статутний фонд	1400
Спеціальні фонди	600
Довгострокові кредити банків	500
Кредиторська заборгованість	1500

Структура пасивів під час реалізації проекту зміниться за рахунок довгострокового кредиту на 1000 гр. од. під 15% річних.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 373–405.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 305-327.
3. 4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.258-299.

5. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.155-159.

6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.180-199.

7. Пересада А.А. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисц./ Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М.– К.: КНЕУ, 2003. – с. 28-38.

8. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 347-391.

9. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- с. 63-106.

Практичне заняття 13

**ТЕМА: ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА
ТА ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ НИМИ**

Мета: закріплення теоретичного матеріалу та набуття практичних навичок у сфері приймання рішень щодо визначення обсягів інвестиційних ресурсів та управління ними

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.

2. Виконання вправ:

2.1. Відповіді на питання:

1. Назвати основні етапи розробки політики формування інвестиційних ресурсів.

2. Визначити особливості оцінки власних та позикових інвестиційних ресурсів.

3. Назвати схеми фінансування реальних інвестиційних проектів.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Середньозважена вартість капіталу, франчайзинг, інжиніринг

2.3. Вибрати вірні відповіді на запитання тестів:

1. Різновид лізингу, коли лізингова фірма купує за готівку комплект устаткування у фірми-виробника, а потім продає його назад цій же фірмі на виплат відомий під назвиц:

а) фінансовий лізинг;

б) інвестиційний лізинг;

в) мокрий лізинг;

- г) зворотній лізинг;
- д) чистий лізинг;
- с) оперативний лізинг.

2. Якщо об'єктом орендних відносин є високотехнологічне обладнання, а термін користування ним становить 2 місяці, то йдеться про:

- а) лізинг;
- б) селенг;
- в) рейтинг;
- г) хайринг.

3. Діяльність щодо надання фінансової підтримки, сума якої не підлягає оподаткуванню є:

- а) субсидіювання;
- б) спонсорство;
- в) донорство;
- г) надання грантів.

4. Інвестиційні ресурси підприємства — це:

- а) усі види грошових та інших активів, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування;
- б) кошти підприємства, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування;
- в) власні кошти підприємства, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування;
- г) власні кошти підприємства та позикові ресурси, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування.

5. Що впливає на розробку стратегії формування інвестиційних ресурсів фірми:

- а) потреба в обсязі ресурсів;
- б) регіональне направлення інвестиційної діяльності;
- в) галузева приналежність фірми;
- г) фінансовий стан фірми;
- д) немає правильної відповіді.

6. Під диверсифікацією інвестицій розуміють:

- а) відхилення курсової вартості фінансових інструментів від їхньої номінальної вартості;
- б) вид інвестиційної стратегії, що спрямована на розширення або модифікацію інвестиційної діяльності;
- в) ефект від інвестицій у вигляді коштів, які повертаються інвестору;
- г) немає правильної відповіді.

7. Передача або продаж ліцензії однієї фірми іншій на право реалізації продукції чи заняття бізнесом на певній території з використанням товарного знаку та за умови суворого виконання вимог технології та якості:

- а) франчайзинг;
- б) ліцензування;
- в) інжиніринг;
- г) трастинг.

2.4. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Визначити ціну капіталу за даними таблиці:

Джерела коштів	Частка, %	Необхідна прибутковість (ціна джерела), %
Нерозподілений прибуток	2,8	15,2
Привілейовані акції	8,9	12,1
Звичайні акції	42,1	16,5
Позичкові кошти:		
банківські кредити	40,3	19,5
Облігаційна позика	5,9	18,6
Всього	100	-

Задача 2.

Інвестор планує здійснити фінансові вкладення в акції. Використовуючи правила прийняття рішень за CAMP, визначити в акції якого підприємства доцільно вкладення коштів за таких даних:

	Акції А	Акції Б	Акції в
Очікувана рентабельність, %	14	16	20
β - коефіцієнт	1	1,5	2
Середня дохідність ринкового портфеля інвестицій, %	10	10	10
Без ризикова процентна ставка на ринку капіталів, %	6	6	6

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 373–405.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 305-327.
3. 4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.258-299.
5. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.155-159.
6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.180-199.
7. Пересада А.А. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисц./ Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М.– К.: КНЕУ, 2003. – с. 28-38.
8. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 347-391.
9. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- с. 63-106.

Практичне заняття 14

ТЕМА: ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Мета: закріплення теоретичного матеріалу та набуття практичних навичок у сфері приймання рішень щодо визначення обсягів інвестиційних ресурсів та управління ними

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповісти на питання:
 1. Які особливості має оцінка вартості власного капіталу?
 2. Методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів.
 3. Модель оцінювання капітальних активів.
 4. Потреба у визначенні вартості капіталу.
 5. Вплив Герингу на вартість капіталу.
 6. Поясніть відмінність між балансовим прибутком і грошовим потоком за проектом.

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Лізинг, гранти, регрес, фінансовий, операційний і загальний леверідж, вартість облігаційної позики

2.3. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Інвестиційному менеджеру необхідно визначити середньозважену вартість капіталу компанії "ZXZ" на кінець поточного року, якщо податок на прибуток та інші обов'язкові відрахування від прибутку становлять 30% . У його розпорядженні є такі дані.

Компанія "ZXZ" планує випустити облігації номінальною вартістю 500 ум. гр. од. з терміном погашення 10 років і ставкою відсотка 10 %. Витрати щодо реалізації облігації становлять у середньому 3,5 % номінальної вартості. Для більшої привабливості облігації вони реалізуються на умовах дисконту — 2,5 % номінальної вартості.

Компанія "ZXZ" виплачує в поточному році дивіденди у розмірі 2 ум. гр. од. на одну просту акцію при шестивідсотковому запланованому річному зростанні дивідендів. Поточна ринкова ціна акції компанії становить 20 ум. гр. од., а прибуток на одну акцію в минулому році становив 3 ум. гр. од. Крім того, компанія планує у поточному році випустити нові акції, витративши на випуск 10 % їхньої вартості.

Відомо, що дохідність безризикових цінних паперів (гарантований відсоток, що виплачується за державними цінними паперами) становить 7 %. Очікуваний показник середньої дохідності на фондовому ринку — 12,5 %. Показник ризику (β -коефіцієнт) компанії "ZXZ" дорівнює 1,6.

За привілейованими акціями компанії "ZXZ" сплачується щорічний дивіденд у розмірі 5 ум. гр. од., поточна ринкова ціна акції — 40 ум. гр. од. У поточному році компанія планує випустити нові привілейовані акції, витративши на випуск 10 % вартості акцій.

Загальна ринкова вартість (облікова оцінка) простих акцій компанії "ZXZ" становить 4 300 000 ум. гр. од., знову випущених — 200 000 ум. гр. од.; привілейованих акцій — 150 000 ум. гр. од., знову випущених привілейованих акцій — 50 000 ум. гр. од. Сума запозичених довготермінових банківських кредитів становить 2 000 000 ум. гр. од., короткотермінових — 1 000 000 ум. гр. од.; облігаційна позика становить 500 000 ум. гр. од.1 Середня вартість довготермінових банківських кредитів — 14 % річних, короткотермінових — 18 %.

Задача 2.

Підприємству для здійснення інвестиційного проекту потрібно 10 млн дол. За наведеною у таблиці структурою капіталу за різними варіантами проекту визначте, який із варіантів слід вибрати.

Структура капіталу за різними варіантами проекту

Показник	Одиниця виміру	Варіант				
		1	2	3	4	5
Загальна сума інвестиційних ресурсів: у тому числі:	тис. дол.	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
— власний капітал		10 000		5000	7000	3000
— позичковий капітал (довгостроковий кредит)			10 000	5000	3000	7000
Рентабельність власного капіталу	%	25	25	25	25	25
Процентна ставка за кредит	%	20	20	20	20	20

Розрахуйте коефіцієнт заборгованості та ефект фінансового лівериджу. Чи вплине на вибір оптимальної структури капіталу зниження процентної ставки за кредит до 15 %?

Задача 3.

Фірма розглядає інвестиційний проект, який потребує початкових інвестицій у 110 тис. дол.

Припустимо, що на основі аналізу ринку, проектного ризику і можливих джерел фінансування одержано таку інформацію:

середньоринкова дохідність (K_m) = 15 % становить;

рівень систематичного ризику проекту (β_p) = 1,9 %;

капітал може бути залучений за рахунок кредитів банку і коштів, які інвестори готові вкласти в прості акції;

банк згоден надати кредит у 66 тис. дол. з річною процентною ставкою (K_d) = 12 % (припускаємо, що тут ураховано поправку на податки);

$K_s = K_{rf} + (K_m - K_{rf}) \cdot \beta_p$, де K_{rf} — дисконтна ставка без урахування ризику.

Розрахуйте WACC (середньозважену вартість капіталу), дисконтну ставку з урахуванням ризику K , NPV проекту і зробіть висновок щодо можливості прийняття або відхилення проекту чи необхідності передбачення умов залучення та структури капіталу.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 373–405.

2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.150-191, с. 305-327.
3. 4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.258-299.
5. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – с.155-159.
6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.180-199.
7. Пересада А.А. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисц./ Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М.– К.: КНЕУ, 2003. – с. 28-38.
8. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 347-391.
9. Управління інвестиціями на підприємстві/ [Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М.]. – К.: Лібра, 2004.- с. 63-106.

Практичне заняття 15

ТЕМА: ОПТИМІЗАЦІЯ ВАРТОСТІ ТА СТРУКТУРИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Мета: набуття практичних навичок визначення вартості власного, залученого та позичкового капіталу, застосування методів його оптимізації

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:
 - 2.1. Відповісти на питання:
 1. Назвіть показники, за допомогою яких здійснюють оцінку інвестиційних ресурсів.
 2. Перерахуйте методи оптимізації структури капіталу.
 3. Які особливості застосування операційного леверіджу в прийнятті інвестиційних рішень?
 4. У чому сутність ефекту фінансового леверіджу?
 - 2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:
Структура капіталу, фінансовий, операційний і загальний леверідж,
 - 2.3. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Прогнозоване значення дивідендів на 2008р. — 0,5 грн. на просту акцію номінальною вартістю 10 грн. Середня прогнозована ринкова вартість акції на 2008 р. — 15 грн. Прогнозований темп приросту дивідендів — 0,2 %. Розрахуйте ціну акціонерного капіталу.

Задача 2.

Фірмі необхідно оцінити вартість капіталу проекту. Джерелами фінансування є кредит банку під 20 % річних, залучення інвесторів під випуск простих акцій з дивідендами 10 % та реінвестиції з планованою дохідністю 5 %. Вартість проекту — 1 млн 200 тис. грн. Реінвестиції становлять 300 тис. грн., емісія планується у розмірі 600 тис. грн.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 406–443.
 2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.347-371.
 3. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.293-299.
 6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.180-199.
 7. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 347-391.
- Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.]/ О.М.Скібіцький – К.:Центр учбової літератури, 2009.- с.246-286.

Практичне заняття 16

ТЕМА: ОПТИМІЗАЦІЯ ВАРТОСТІ ТА СТРУКТУРИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Мета: набуття практичних навичок визначення вартості власного, залученого та позичкового капіталу, застосування методів його оптимізації
--

План:

1. Короткий огляд вивченого лекційного матеріалу.
2. Виконання вправ:

2.1. Відповіді на питання:

1. Для чого в інвестиційному аналізі застосовується середньозважена вартість капіталу?
2. Що таке операційний леверідж?
3. За допомогою яких факторів визначають формування структури капіталу?

2.2. Дати визначення наведених термінів та понять:

Гранична вартість капіталу, оптимальний бюджет капіталовкладень,

2.3. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Фірма планує фінансування нової програми з розширення виробничої діяльності через залучення фондів у таких пропорціях (розподіл відповідає поточній структурі капіталу):

- а) довгостроковий борг — 30 %;
- б) привілейовані акції — 10 %;
- в) випуск нових звичайних акцій — 20 %;
- г) нерозподілений прибуток — 20 %;
- д) амортизація — 20 %.

Витрати, пов'язані з випуском і передплатою на акції, не враховуються. Боргові інструменти будуть випущені з купонною ставкою 12 %; дивіденди за привілейованими акціями — 9 %. Поточна ціна акції — 50 дол., ціна нової випущеної акції — 45 дол. Поточний дивіденд на 1 акцію — 2,25 дол. У майбутньому на зростання дивідендів впливатиме 10 %-на інфляція. Ставка корпоративного податку — 40 %.

Визначте середньозважену ціну капіталу фірми WACC.

Задача 2.

Визначити вартість капіталу від звичайних акцій. Щорічні темпи приросту дивідендів фірми А були 5%, акції котирувались по 20 грн. Фірма сплачувала дивіденд 2 грн. на акцію, а витрати на випуск становили 3%.

3. Підведення підсумків заняття.

Рекомендована література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 406–443.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с. – с.347-371.

3. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – с.293-299.

6. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – с.180-199.

7. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – с. 347-391.

Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.]/ О.М.Скібіцький – К.:Центр учбової літератури, 2009.- с.246-286.

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Модульний контроль 1

1. Сутність, мета і задачі інвестиційного менеджменту.
2. Функції і механізм інвестиційного менеджменту.
3. Система інформаційного забезпечення інвестиційного менеджменту.
4. Функції управління інвестиційною діяльністю.
5. Джерела фінансування інвестицій.
6. Поняття інвестиційної стратегії та її роль в розвитку підприємства.
7. Принципи та послідовність розробки інвестиційної стратегії підприємства.
8. Методи розробки інвестиційної стратегії підприємства.
9. Обґрунтування стратегічних напрямків та форм інвестиційної діяльності.
10. Управління вибором інвестиційних проектів та формування програми реальних інвестицій.
11. Класифікація інвестиційних проектів підприємства.
12. Структура розроблюваного інвестиційного проекту підприємства в розрізі основних його розділів.
13. Оцінка ефективності реальних інвестиційних проектів.
14. Інтегральні характеристики грошового потоку. Показники ефекту. Показники доходності. Показники окупності.
15. Вплив інфляції на ефективність проекту.
16. Оцінка ефективності участі у проекті.
17. Загальні поняття невизначеності та ризику в інвестуванні.
18. Багатоваріантність сценаріїв в інвестиційному проекті.
19. Поняття про ефективність та стійкість в умовах невизначеності. Формування організаційно-економічного механізму реалізації проекту з урахуванням факторів невизначеності та ризику.
20. Узагальнена оцінка стійкості інвестиційного проекту в цілому.

Модульний контроль 2

1. Політика управління фінансовими інвестиціями.

Аналіз стану фінансового інвестування .

2. Визначення обсягів фінансового інвестування.
3. Формування портфеля фінансових інвестицій. Поняття ефективного управління портфелем фінансових інвестицій.
4. Оцінка ефективності окремих фінансових інструментів інвестування.
5. Оцінка ризиків окремих фінансових інструментів інвестування.
6. Класифікація видів портфелів фінансових інвестицій за показниками доходності, ліквідності та ризикованості.
7. Формування портфеля фінансових інвестицій на основі сучасної портфельної теорії.
8. Основні етапи формування портфеля фінансових інвестицій підприємства.
9. Оцінка інвестиційних якостей фінансових інструментів.
10. Вибір портфельної стратегії та типу інвестиційного портфеля, що формується.
11. Оперативне управління реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій.
12. Класифікація інвестиційних ресурсів та склад процесу управління їх формуванням.
13. Особливості процесу формування інвестиційних ресурсів. Принципи формування інвестиційних ресурсів підприємства.
14. Етапи розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства.
15. Обґрунтування потреби в інвестиційних ресурсах та схем проектного фінансування.
16. Методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів.
17. Схеми фінансування реальних інвестиційних проєктів.
18. Сфери використання показників оцінки вартості капіталу.
19. Оцінка вартості власного капіталу.
20. Оцінка вартості позикового капіталу.
21. Методи оптимізації структури капіталу.
22. Оцінка основних факторів, що визначають формування структури капіталу.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ МОДУЛЬНИХ ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ

Модульний або екзаменаційний білет складається з двох частин: теоретичної та практичної. Кожна з них оцінюється в балах за певною методикою. Загальна максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 5. Екзаменаційний білет з дисципліни містить три завдання. Загальна максимальна сума балів, яку може набрати студент, становить 5,00.

Перше і друге завдання екзаменаційного білету теоретичні. Вони передбачають визначення тієї чи іншої категорії, розкриття змісту, сутності явища чи процесу. Мета цих завдань - проконтролювати засвоєння студентами понятійного апарату дисципліни, вміння застосовувати знання з окремих питань до конкретної ситуації та здатність до переконливої аргументації щодо власної позиції. Максимальна кількість балів за це завдання - 1,5. Залежно від того, на скільки відповідь задовольняє вказаним критеріям, кількість набраних балів може зменшуватись.

Третє завдання - задача. Розв'язання задачі дозволяє оцінити наявність у студента навичок практичного застосування теоретичних знань і умінь, воно потребує вміння студента використовувати відомі йому формули для вирішення задачі. Складність та обсяг цього завдання дозволяє оцінити його максимальною сумою в 2,0 бали. При наявності недоліків кількість балів буде зменшено.

Загальна кількість балів, одержаних за виконання всіх завдань, в подальшому переводиться в звичайну чотирибальну (національну) шкалу за такою схемою: 5,00 – 4,50 бали – “відмінно; 4,40 – 3,5 бали – “добре”; 3,40 – 2,50 бали – “задовільно”; 0,00 – 2,40 бали - “незадовільно”.

Згідно з наказами МОН України № 812 від 20.11.04р. і № 774 від 30.12.05р., а також Положення щодо оцінювання знань студентів за шкалою ЕСТ8 під час семестрового контролю від 25.10.06р. студентам разом з оцінкою за чотирибальною шкалою, виставляються оцінки за шкалою ЕСТ8.

Зіставлення оцінок здійснюється наступним чином:

Середній бал за результатами двох модулів - МК1 і МК2	Семестрова оцінка за національною шкалою*	Семестрова оцінка за шкалою ЕСТ8*
5,0	5	A
4,5	4 або 5**	B
4,0	4	C
3,5	3 або 4**	B
3,0	3	E
2,5	2	PX
2,0	2	PX

* Позитивні оцінки (5,4,3 за національною шкалою і відповідні оцінки - A,B,C,D),E за шкалою ЕСТ8) виставляються, якщо обидві модулі складені позитивно.

** Вища оцінка виставляється у наступних випадках: позитивна активність студента під час занять; участь у предметній олімпіаді з дисципліни; своєчасне виконання і захист індивідуальних домашніх завдань і тощо.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ТА ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про інвестиційну діяльність: станом на 25.12.2008р. Закон України від 18 вересня 1991 року / Верховна Рада України.
2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. Закон України від 15 грудня 1993р. № 3687-ХІІ.
3. Про інноваційну діяльність. Закону України від 4 липня 2002р. № 40-ІV.
4. Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України. Постанова Верховної Ради України від 13 липня 1999 року № 916-ХІV.
5. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон. Закон України від 13 жовтня 1992 року N 2673-ХІІ.
6. Про захист іноземних інвестицій на Україні. Закон України від 10 вересня 1991 року N 1540а-ХІІ.
7. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч. посібник./ Бакаєв Л.О. - К.: КНЕУ, 2000. – 151 с.
8. Балацький О.Ф. Управління інвестиціями: Навч. посібник./ Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. - Суми: Університетська книга, 2004.
9. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика: Навч. посібник./ Борщ Л.М. – К.: Знання, 2005. – 470 с.
10. Галузевий стандарт вищої освіти України. Засоби діагностики якості вищої освіти. Додаток Б. Система базових тестових завдань з нормативних дисциплін освітньо-професійної програми підготовки фахівця рівня «спеціаліст (магістр)» напрямку підготовки 0502 «Менеджмент» кваліфікації «менеджер-економіст (магістр з менеджменту організації)»
11. Гончаров А.Б. Інвестування: Конспект лекцій /Гончаров А.Б. - Х.: ХДЕУ, 2002. - 179с.
12. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації./ Гойко А.Ф. - К.: Віра-Р, 1999.
13. Грідасов В.М. Інвестування: Навч. посібник./Грідасов В.М., Кравченко С.В., Ісаєва О.Є. – К.: ЦУЛ, 2004. – 164 с.
14. Данілов О.Д. Інвестування: навчальний посібник/ Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. – К.:Комп'ютерпрес, 2001.
15. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб./ Дука А.П. – К.: Каравела, 2007. – 424 с.
16. Єлейко Я.І. Інвестиції, ризик, прогноз. / Єлейко Я.І., Єлейко О.І., Раєвський К.Є. – Львів: Львівський банківський інститут Національного банку України, 2000.
17. Інвестування: Навч. посібник. /[Гриньова В.М. Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П.] Харківський держ. економічний ун-т (заг. ред.). -Х.ГІНЖЕК, 2003.
18. Кілієвич О. Аналіз вигід і витрат: Практ. посібник / Кілієвич О., Соколик С. Пер. з англ. - Київ: Основи, 1999.- 175с.

19. Ковалев В.В. Методи оценки инвестиционных проектов./ Ковалев В.В. - М.: Финансы и статистика, 2000. – 512с.
20. Коваленко М.А. Финанси спільного інвестування: Навч. посібник./ Коваленко М.А. , Радванська Л.М. - Херсон: ОЛДІ-плюс, 2002.
21. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник/ Майорова Т.В. – ЦУЛ, 2004. – 376 с.
22. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: Навчальний посібник / Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – К.: Кондор, 2008. – 340с.
23. Матвійчук А.В. Аналіз і управління економічним ризиком: Навчальний посібник./ Матвійчук А.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
24. Матюшенко І.Ю. Іноземні інвестиції: Навчальний посібник./ Матюшенко І.Ю., Божко В.П. - К.: Професіонал, 2005.
25. Мельник В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: Навчальний посібник./ Мельник В.В., Козюк В.В. -Тернопіль: Карт-Бланш, 2003.
26. Правик Ю.М. інвестиційний менеджмент: Навч.посіб./ Правик Ю.М. – К.: Знання, 2007. – 431с.
27. Пересада А.А. Інвестування: Навч. Посібник/ Пересада А.А. – К.: КНЕУ, 2004. – 250 с.
28. Пересада А.А. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисц./ Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М.– К.: КНЕУ, 2003. – 134 с.
29. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом./ Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
30. Савчук В.П. Аналіз и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособ./ Савчук В.П., Прилипка С.И., Величко Е.Г. - К.: Абсолют-В; Зльга, 1999. – 304с.
31. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.]/ О.М.Скібіцький – К.:Центр учбової літератури, 2009.- 408с.
32. Степченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку: Навч. посіб./ Степченко Д.М. -К.: Вища шк., 2002. – 254с.
33. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник/ Удалих О.О. – К.: ЦУЛ, 2006. – 292 с.
34. Управління інвестиціями на підприємстві/[Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М., Дібніс Г.І.]– К.: Лібра, 2004. – 368 с.
35. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: Навч. посіб./ Черваньов Д.М. — К.: Знання—Прес, 2003.
36. Щукін Б.М. Інвестиційна діяльність: Методичний посібник./ Щукін Б.М. – К.: МАУП, 1998. – 68 с.
37. Ендовицкий Д.А. Практикум по инвестиционному анализу./ Ендовицкий Д.А., Коробейников Л.С., Сысоева Е.Ф. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 240 с.

38. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс./ Бланк И.А. – К. Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с. – С. 123 – 169.
39. Бланк И.А. Финансовый менеджмент. Учебный курс. 2-е изд., перераб. и доп./Бланк И.А. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. — 656 с.
40. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия./ Бланк И.А. - К.: Эльга, 2003.- 480с.
41. Радионова С.П. Оценка инвестиционных ресурсов предприятий (инновационный аспект)/ Радионова С.П., Радионов Н.В. – СПб.: Альфа, 2001. – 208 с.

Навчально-методичне видання

**Іваненко Лілія Вікторівна
Моїсєєва Юлія Юрївна**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
і завдання до практичних занять
з дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ»

Підписано до друку 29.10.2010р. . Формат 60×84 1/16. Ум. друк. арк. 4,62
Друк лазерний. Замовлення № 2/11. Тираж 40 прим.

Надруковано в Видавничому центрі КП ДВНЗ „ДонНТУ”